

ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ.

ΠΟ πολλῶν αἰῶνων τὰ μικρὰ ἄνθη, ἅτινα ἦνθον μόνα καὶ ἤτυχα ἐν κῆρ τοῦ δάσους, ἠθέλησαν νὰ παραπονεθῶσι διὰ τὴν μοναξίαν καὶ τὴν ἐγκατάλειψίν των.

« Εἰς μάτην, ἔλεγον, εἴμεθα νεαρά, ὠραῖα καὶ εὐώδη, διὰ νὰ ζῶμεν καὶ νὰ ἀποθνήσκωμεν εἰς τὸν μυχὸν δάσους τινός, καὶ διὰ νὰ δίδωμεν τὰ εὐαρεστότερα ἡμῶν ἀρώματα εἰς τὸν ἀνεμον, ὅστις δὲν ἔχει ἀνάγκη αὐτῶν. ὦ! πόσον τὰ ἄνθη τῶν κήπων εἰσὶν εὐτυχῆ! ἡ γεωργία τὰ στολίζει, οἱ ἄνθρωποι τὰ ἐπιμελοῦνται καὶ τὰ θαυμάζουσιν, ἡ δὲ ζωὴ των εἶνε ἐορτὴ ἀδιάκοπος. Ἡ ἄξορία ἡμῶν διαρκεῖ ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν· ἀνάγκη λοιπὸν νὰ παρακαλέσωμεν Ἐκεῖνον, ὅστις μᾶς ἐδημιούργησε καὶ μᾶς ἔθεσεν ἐνταῦθα, καὶ νὰ ζητήσωμεν παρ' Αὐτοῦ ἀλλαγὴν κατοικίας, καθότι ἐδῶ θὰ ἀποθάνωμεν ἀπὸ ἀηθίαν!

— Νομίζετε, τέκνα μου, ὅτι καλῶς σκέπτεσθε, ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐγκαταλείψητε τὴν ἀσφαλῆ ταύτην κατοικίαν διὰ νὰ ζήσητε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου; ὑπέλαβεν ἄνθος ὀλίγον τι μεμαραμμένον, καὶ τὸ ὁποῖον εἶχε πειρὰν τινα τοῦ κόσμου. Μιστεύσατέ με, ὁ Θεὸς ὅ,τι πράττει τὸ πράττει καλῶς, καὶ ἂν μᾶς ἐφύτευεν ἐνταῦθα, τὸ ἔκκαμε διότι ἐδῶ εἴμεθα καλῆτερον. Ποῦ ἄλλοῦ εὕρισκε-

ται ἡ εὐτυχία, εἰμὴ εἰς τὴν σκιάν τῶν ὠραίων αὐτῶν δένδρων, τῶν ὁποίων τὸ πράτινον φύλλωμα μᾶς προφυλάττει ἀπὸ τὸν βόρειον ἀνεμον καὶ ἀπὸ τὸν καύσινα τοῦ θέρους, καὶ ὅπερ ἡμῶν νοίγεται πολλάκις ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας διὰ νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ ἴδωμεν τὸν γλαυκὸν οὐρανόν; Ποῦ ἄλλοῦ θέλτε εὑρεῖ τὸν θαυμάσιον αὐτὸν ἐκ γλόης τάπητα, ὅστις συμφωνεῖ τόσον καλὰ μετὰ τὰ χρώματά σας; Παραπονεῖσθε διὰ τὴν μοναξίαν σας! Θεωρεῖτε ὡς μηδὲν τὸ νὰ ζήτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας συντροφουμένα μετὰ τὰς ἐρώσας χρυσαλλίδας, τὴν δὲ νύκτα νὰ ἐπισκέπτεσθε ἀπὸ τὰ ἀόρατα μυροβόλα πνεύματα, τὰ οἰκούντα εἰς τὰ δάση, καὶ τὰ ὁποῖα δι' ὑμᾶς δὲν ἔχουσι μυστικά; ὦ τέκνα μου! ὁ κόσμος εἶνε πλήρης ἐπιβουλῶν διὰ τὰ δυστυχῆ ἄνθη· εὐτυχῆ ἐκεῖνα, ἅτινα ὡς ἡμεῖς ζῶσιν εἰς μέρη μακρυσμένα, ὅπου ἡ πνοὴ τοῦ κακοῦ δὲν εἰσέδυσέ ποτε! »

Μικρὸς ψιθυρισμὸς, μεταδιδθεὶς ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος, ἠκολούθησε τὴν μακρὰν ταύτην διδαχὴν. Δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἐννοήση τις ὅ,τι ἐλέγηθη κατα τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ μετὰ πόσης ἀνευλαβείας ἠκούσθησαν παρὰ τῶν νέων ἀνθῶν, τῶν μόλις ἀνοιχθέντων, αἱ σοφαὶ συμβουλαὶ ἐνὸς μαραμμένου ἄνθους. . . . Ἡ νεότης εἶνε πανταχοῦ ἡ αὐτὴ, καὶ πράττει πάντοτε ἀπερισκέπτως.

Τινὰ ἐξ αὐτῶν μ' ὅλα ταῦτα, τὰ μᾶλλον φρόνιμα, — μεταξὺ αὐτῶν ἦτο ὁ ἐνάρετος ἡδύσσομος, τὸ ἐντιμον βλῆχρον καὶ ὁ σταθερὸς ἀσφόδελος.

— ἔλεγον, ἀλλ' ὄχι πολὺ δυνατὰ, ὅτι ἔπρεπε νὰ σκεφθῶσιν ὠρίμως, ὅτι ἦτο ἀργὰ, ὅτι εἶχεν ἔλθει ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου, καὶ ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ λάβωσι συμβουλὰς παρὰ τῆς νυκτός, καθότι τὸ πρᾶγμα, ὡς ἀρκετὰ σπουδαῖον, ἔδει ὠριμώτερας σκέψεως, κτλ. Ἐλεγον τέλος πάντων ὅτι λέγει τις ὅταν φοβῆται καὶ ζητεῖ νὰ κερδήσῃ καιρὸν.

Ἄλλὰ τὰ μᾶλλον ἀνυπόμονα ἄνθη ἀπεκρίνοντο ὅτι δὲν εἶνε ποτὲ ἀργὰ ὅταν θέλῃ τις νὰ πράξῃ καλῶς, ὅτι ὁ βίος εἶνε βραχύς, ὅτι τὰ ἄνθη εἰσὶν ἐφήμερα, καὶ ὅτι τέλος ἔπρεπε νὰ ἀπολαύσωσιν ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆν αὐτῆν, εἰ δυνατὸν, στιγμῆν.

« — Οὐφ! ἐνόμισα ὅτι ἡ γραῖα αὕτη βίξια τοῦ λαπάθου δὲν θὰ παύσῃ ποτὲ νὰ μωρολογῇ εἶπε μετὰ τραχύτητος παρ' ἑνὶ ἡράνθεμον πρὸς ἕν γαλάτιον, τὸ ὁποῖον ἐκινεῖτο πλησίον του.

— Φιλτάτη μου, ἔλεγε πρὸς ἀγρίαν τινὰ νάρδον, ἧς ἡ εὐφύια ἦτο γνωστῆ, μήκων τις ζωηρότατος· ὅταν φοβῆται τις τὸν κίνδυνον, ἀπύδειξις ὅτι τὸν γνωρίζει· καὶ, μὰ τὸ ἐρυθρότερον τῶν φύλλων μου, αὐτὸ τὸ γηραιὸν λάπαθον εἰς τὸν καιρὸν του θὰ ἔκχη κανὲν ταξείδιον εἰς τὰς πόλεις, ὅπου εὖρε λευκοὺς μήκωνας, ὅτινες τὸ ἀπεκοίμησαν, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ὠχρότης ὡς γνωρίζεις εἶχε ποτε ἐπὶ τινὰ καιρὸν μεγάλην ἐπιτυχίαν.

— Μὴ με ὀμιλεῖτε περὶ τῶν γερόντων! ἀνέκραξεν ἕν ἐκ τῶν μικρῶν ἐκείνων κιστρίνων ἀνθέων, ἅτινα τρώγονται εἰς σαλάταν· μὴ με λαλεῖτε περὶ τῶν γερόντων, οἱ ὁποῖοι δὲν κάμνουν ἄλλο τι, εἰμὴ πάντοτε νὰ ἐπαναλαμβάνωσι τὰ αὐτά! »

Καὶ καθὼς συμβαίνει πάντοτε, ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἤθελον πράξῃ κάλλιστα νὰ σιωπῶσιν, ὡμίλουν περισσότερον καὶ δυνατώτερα.

Διαρκούσης τῆς συζητήσεως, ἡ νύξ εἶχεν ἔλθει καὶ μετ' αὐτῆς ὁ σύντροφός της ὕπνος, καὶ ἀμφότεροι συνάμα ἐξέτεινον τὰς πτέρυγας αὐτῶν ἐπὶ τῆς φύσεως. Τὰ μικρὰ ἄνθη εἶχον ἤδη κλίνας πρὸς τὴν γῆν τὸν κάλυκα αὐτῶν, καὶ ἤρχισαν νὰ κοιμῶνται· τινὰ μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἐκοιμῶντο βαθέως, ἡ ἐπιθυμία ὅμως ἐγρηγόρει ἐν αὐτοῖς· αὕτη εἶχεν ἐξέλθει ἐκ τοῦ βυθοῦ τῶν κατατεθλιμμένων τῶν μικρῶν καὶ αἰσθηματικῶν καρδιῶν, ἠνωμένη μετὰ τὰ ἡδύτερα αὐτῶν ἀρώματα.

Τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων εἶνε ἡ προσευχὴ καὶ τὸ θυμίαμα, ἅτινα προσφέρουσι ταῦτα εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ἀνέβη εὐωδέστερον παρὰ τὸ σὺνήθες καὶ ἔφθασε μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ θρόνου τοῦ Ὑψίστου, φερόμενον ἐπὶ τῶν πτερύγων τῶν φυλάκων αὐτῶν ἀγγέλων.

Ἄλλ' ὄχι πολὺ δυνατὰ, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀνθέων τῶν δασῶν, καὶ θείων νὰ τὰ εὐχαριστήσῃ εἶπε· α Γεννηθήτω ἡ ἐπιθυμία αὐτῶν! »

Εἰς μίαν στιγμὴν πάντα τὰ καταρασθέντα τὴν τύχην τῶν ἄνθη μετεφτεύθησαν ὡς ἐκ θαύματος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου, ἐντὸς ἐκτεταμένου κήπου. Ὁ κιστὸς ἐγκατέλειπε τὴν μικρὰν πετλέαν, ὁ δόναξ τὸ ἐναρμόνιον ψιθύρισμα τῆς πηγῆς αὐτοῦ, καὶ ἡ κληματίτις τὰς γλυκεῖας αὐτῆς ἀναμνήσεις· καὶ ὅταν, ἀροῦ ἐξύπνησαν τὴν ἐπιούσαν ἔωθεν καὶ ἔσεισαν τὰς μικρὰς τῶν ἐσθῆτας, τὰς κεκαλυμμένους ὑπὸ μαργαριτῶν δρόσου, ἀνεγνώρισαν ὅτι ἡ διακαεστέρα αὐτῶν ἐπιθυμία εἶχεν εἰσακουσθῆ, ἔμεινον τσοῦτον ἐκστατικά, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὴν μεγάλην αὐτῶν εὐτυχίαν.

« — ὦ! πόσον ἀξιόλογα εἶνε ἐδῶ! ἀνεφώνησαν ἐμπλησθέντα θαυμασμοῦ· πόση διαφορά μετὰ τὸ ὠραίου αὐτοῦ κήπου, ὅστις φωτίζεται ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ τοῦ ἡλίου φωτός καὶ τοῦ σκοτεινοῦ ἡμῶν δάσους! Ἐδῶ τοῦλάχιστον δύναται νὰ χαρῆ τις τὴν ὠραιότητά του καὶ νὰ κάμῃ ἐπίδειξιν, καὶ νὰ φαίνεται καὶ νὰ ἀγαπᾶται καὶ νὰ θαυμάζεται τέλος πάντων! »

Ἄλλ' ἠγνόουν φεῦ! τὰ ἀνόητα, ὅτι δὲν ἀγαπᾶ ὁ ἄνθρωπος ὅ,τι θαυμάζει.

Ἦγειρον πάντα τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ προσεπάθουν νὰ μεγαλώσωσι, διὰ νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς τὰ τρομερὰ ἀντίζηλά των ἄνθη· ἀλλ' εἰς μάτην! ὁ ἀγαθὸς Θεὸς τὰ ἔσπειρε μικρὰ, καὶ μικρὰ ὠφελον νὰ διατελῶσι. Πρὸς ταῖς ἄλλαις δυστυχίαις, τοῖς ἦτο ἀδύνατον νὰ λέγῃ τὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο τὰ παράπονα αὐτοῦ, καθότι τὰ εἶχον ἀποχωρήσει εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ὁ ἀδελφὸς εὐρίσκετο μακρὰν τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ ἐραστής μακρὰν ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἠγάπα, καὶ δὲν ὑπῆρχε πλέον μήτε δεσμός, μήτε οἰκογένεια, διότι ἡ συμμετρία τοῦτο ἀπῆτει· Ἐκαστον ἄνθος ἔπρεπε νὰ κατέχη τὴν προσδιορισθεῖσαν αὐτῷ θέσιν· δὲν ἐπρόκειτο νὰ ὦσιν εὐτυχῆ, ἀλλὰ νὰ ὦσιν ὠραῖα καὶ νὰ συντελέσωσι πρὸς στολισμὸν τοῦ ὠραίου ἐκείνου κήπου.

Μετ' οὐ πολὺ ἤρχισαν νὰ μελαγχολῶσιν, ἀλλ' ἐπαρηγοροῦντο ἀφ' ἑτέρου ὀλίγον μετὰ τὴν ιδεάν ὅτι μετ' οὐ πολὺ θέλουν τὰ θαυμάσει καὶ θέλουν τὸ εἶπει καὶ πρὸς αὐτά· καὶ τὴν εὐτυχίαν ταύτην δὲν τοῖς φαίνεται ὅτι τὴν ἀπέκτησαν διὰ πολλοῦ κόπου. Αὐτὴν καλοῦσι μετ' ὄλης τῆς ἐπιθυμίας των. . . ἰδοῦ, ἐρχεται· ἐτοιμάζονται καὶ προσπαθοῦν ἵνα φανῶσιν ὠραῖα.

Ἄλλ' ὦ ἀπάτη! ὦ θλίψις! ὦ συμφορά! ὦ αἰδώς! δὲν ἐλκύουσι ποσῶς τὰ βλέμματα, δὲν τὰ

παρατηροῦσι, καὶ ἂν δὲν εὐρίσκοντο εἰς ἀσφάλειαν ἐντὸς τῶν πρασιῶν, ἤθελον καταπατηθῆ ἴσως. Τὰ ἐκατόφυλλα βόδα, τὰ μᾶλλον ἀνοικτὰ, τὰ δεικνύοντα χωρὶς αἰδῶ τὰ θέλητρά των, αἰδάλειαι, αἵτινες ὑποκρύπτουσιν ὑπὸ τὴν γονθροειδῆ ἐρυθρὰν αὐτῶν ἐσθῆτα τὴν μηδαμινὴν των ὑπερηφάνειαν, καὶ τὰ ἴα, ἅτινα ἐν μόνον θέληττρον ἔχουσι, τὸν καλλωπισμὸν των καὶ τὴν λαμπρότητα των, εἰσὶ τὰ μόνον περὶ ὧν γίνεται λόγος· αὐτὰ φαίνονται ὡς βασιλισσαι τοῦ κήπου τούτου, εὐρίσκονται ἐν αὐτῷ ὡς εἰς τὴν κατοικίαν των, δεγόμενα τὰ σεβάσματα ὀλοκλήρου αὐτῆς, εἰς τῆς ὁποίας τὰς θωπέας μόλις φαίνονται ὅτι καταδέχονται νὰ προσέξωσι.

Καὶ τῶντι, ποῖαν ὑπόληψιν ἦτο δυνατὸν νὰ λάβωσιν αἱ ἀπλαῖ ἱασιναί, ἡ ἀθῶα ἀργυρὶς, ἡ γλυκεῖα μαλάχη, τὸ ἀγαθὸν μικρὸν λευκόδιον, ὁ ἀξιότιμος ἐλελίφασκος, ἡ ὑποτρέμουσα βρύζα, ἡ εὐχαρὶς ἀγκωλία, τὸ ταπεινὸν ἡριανθές, ἡ μόλις διακρινομένη ἀνθεμὶς, ὁ ἀθῶος κύανος, τὸ ἀπερίσκεπτον ἡδύσαρκον, τὸ πενήθορον ψύριον καὶ αὐτὸς ὁ μανθραγόρας, μ' ὅλην αὐτοῦ τὴν σπάγιν, τὸ ἄγριον βόδον καὶ τὸ περιπαθὲς λευκάνθεμον, πλησίον τοῦ ὑπερηφάνου Σινικοῦ ὄφρεως καὶ τῶν Λιθυκῶν πλατυπετάλλων βόδων, καὶ τῶν μικρῶν ἐκατοφύλων εὐωδῶν βόδων, καὶ τῶν βόδων τῶν τεσσάρων ὠρῶν τοῦ ἔτους, καὶ τῶν χιλιόφυλλων βόδων, καὶ τῶν ἀφρωδῶν βόδων, καὶ τῶν βασιλικῶν βόδων, καὶ τέλος, τῶν ἑπτὰ χιλιῶδων ἐννεακοσίων ἑπτὰ εἰδῶν τῶν βόδων, ἅτινα κοσμοῦσι τοὺς κήπους, χωρὶς νὰ παραλείψωμεν τὰς θαλαίαις, τὰς κάμελλας, τὰς ὀρτενσίας, τὰς ἡμεροκάλους, τὰς φιλεσπέρους καὶ τοὺς νακίσσους καὶ τὰ ἡλιοτρόπια καὶ τὰ ἡράνθεμα. . . καὶ τόσα ἄλλα!

Ἄ! πόσα δάκρυα ἐχύθησαν τότε! πόσοι κάλυκες ἐξηράνθησαν, καὶ πόσον τὰ μικρὰ ἄνθη ἐθυμοῦντο μετὰ λύπην τὴν σκιάν των δασῶν, καὶ τὴν χλόην καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν! καὶ τί ὑπέφερον ὅταν εἶδον τὸν κηπουρὸν, μετὰ τὸν λίθον εἰς τὴν χεῖρα, διερχόμενον πολλὰ πλησίον των! Οὐδὲ κἂν ἐν ἐξ αὐτῶν εἶχε σταγόνα αἵματος ἐντὸς τῶν φλεβῶν του· τσοῦτοφ δὲ ἰσχυρῶς ἔτρεμον, ὥστε ἐπεθύμουν κάλλιον νὰ εὐρίσκοντο ἐκατὸν πόδας ἐντὸς τῆς γῆς.

Ἄλλὰ μόνον ὁ φόβος τοῖς εἶχε μείνει, καθότι ἡ ὥρα τοῦ θανάτου των δὲν εἶχεν εἰσέτι σημάνει· θανάτου βιαίου, θανάτου φρικώδους, τὸν ὁποῖον μήτε νὰ φαντασθῶσιν ἠδύναντο, καθότι εἰς τὰ δάση τὰ ἄνθη ἀποθνήσκουσι μετὰ τὸν καλὸν αὐτῶν θάνατον καὶ κατὰ βούλησιν τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶνε Κύριος πάντων τῶν ζῶντων ἐχόντων.

Ἄλλὰ καὶ ζῶντα ἐθεωροῦντο ὡς νεκρά· ὁ ἦλιος τῆς μεσημβρίας, ὅστις ἐπιπτε κατὰ κάθιστον ἐπ' αὐτῶν, τὰ κατέκαιε χωρὶς διάκρισιν, ἐνῶ αὐτὰ ἦσαν συνειθισμένα νὰ λαμβάνωσι τὰς ἀκτίνας του διὰ μέσου πρασίνης τινὸς σκέπης· πλησίον δὲ αὐτῶν οὐδεμία πηγὴ ὑπῆρχεν, ἧτις νὰ δροσίξῃ τοῦλάχιστον τοὺς ἀπεξηραμμένους πόδας των! Εἶνε ἀληθές ὅτι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τοῖς ἐβρίπτον ὀλίγον ὕδωρ, ἀλλὰ τί ὕδωρ! ἀποβροφόμενον ὑπὸ τῶν ἀκορέστων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὰς τρυφερὰς βίξιας των· καμ' ὅλα ταῦτα ἡ βοήθεια αὕτη δὲν ἐγένετο ποτε εἰς κατάλληλον καιρὸν, ὥστε πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἶχον κινδυνεύσει νὰ ἀποθάνωσιν ὡς ποτισθέντ παρακαίρως. Πλησίον των οὐδὲ ἐλάχιστον γόρτον ὑπῆρχεν οὐδὲ χλόη, καὶ ἦσαν ἠναγκασμένα νὰ φύωνται εἰς ξηρὰν καὶ μαύρην γῆν, σαλευομένην καὶ ἐνοχλομένην καθ' ἑκάστην, ἵνα μὴ τυχὸν βλαστήσῃ φυτὸν τι φίλον.

« Ἄ! ἄς ἐγκαταλείψωμεν τὴν ἀφιλόξενον ταύτην γῆν, εἶπον πρῶτον τινὰ τὰ εἰλικρινέστερα τῶν ἀνθέων, καὶ ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν φίλην ἡμῶν πατρίδα! ἄς φύγωμεν! . . . Ἄλλὰ ποῦ θὰ ἀναχωρήσωμεν, ἐνῶ δὲν ἔχομεν τὴν συνήθειαν τοῦ βαδίζειν; »

Καὶ πάλιν ἤρχισαν νὰ προσεύχωνται. Ἐκαστον ἄνθος ἔκαμε τὸ τάξιμόν του—τάξιμον ναυαγοῦντος!—ἀναμένον τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ τὸ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοῦ κατηραμένου ἐκείνου μέρους· ἀλλὰ τὸ θαῦμα δὲν ἐγένετο, διότι ὅσα θαύματα ἐπιθυμεῖ τις δὲν γίνονται ὅλα, καὶ οἱ καλοθελεῖται ἄγγελοι δὲν εἶνε πάντοτε ἕτοιμοι νὰ γίνωνται οἱ ὑπηρεταὶ τῶν κατοίκων τῆς γῆς. Ἐπροσπάθησαν ὅπως κατορθώσωσι τὰ πτωχὰ ἐξόριστα, διὰ νέων πρὸς τὸν Πλάστην δεήσεων, νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ δάσος τῆς γεννησεως των· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔμεινε κωρὸς εἰς τὰς δεήσεις των.

Ἄπ' ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ὑπάρχουσιν ἄνθη τῶν δασῶν εἰς τοὺς κήπους, καὶ ὡς νὰ ἐπεβαρυνεν ἡ κατάρα τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς δυστυχίᾳς αὐτῶν φυλῆς, ποτὲ ταῦτα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσι πλειοτέραν ἀνάπτυξιν μήτε νὰ γίνωσιν ὠραιότερα. Εἶνε μέχρι τῆς σήμερον καὶ αἰείποτε θὰ διαμένωσιν ὅπως ἦσαν, καθ' ἣν στιγμὴν εἶχον ἀναχωρήσει ἐκ τοῦ δάσους των, ἡ δὲ γεωργία δὲν κατώρθωσε ποτὲ νὰ τὰ βελτιώσῃ. Ὁ Θεὸς οὕτως ἠθέλησεν ἵνα τὰ παιδεύσῃ, διότι ὑπερηφανεύθησαν καὶ ἠθέλησαν νὰ μεταβάλλωσι κατοικίαν.

Ὅπως ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ περιέργεια ἐγένοντο αἷτια τῆς ἀπωλείας τοῦ πρώτου ἀνθρώπου,

οὕτως αὐταὶ αἱ ἴδιαι πάλιν ἐγεινον αἰτία τῆς ἀπολείας καὶ τῶν ἀνθῶν τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀνθῶν τῶν ἀγρῶν.

•Ρ.

Ο ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

ΜΟΛΙΣ ἀπετελείωσε τοὺς λόγους τοῦτους, καὶ παρετήρησε μοναχὸν προχωροῦντα βραδείως πρὸς τὴν Μητρόπολιν. Καθόσον ὁ ἱερεὺς προὔχρει, τὸ σχῆμα καὶ οἱ χαρακτῆρες τοῦ ἐπιμᾶλλον διεκρίνοντο· ποδῆρες γιτῶν ἐξ ἀπλαξίου, κατὰ τὸν συρμὸν τοῦ καιροῦ ἐκείνου, κρατούμενος περὶ τὴν ὄσφυν τοῦ διὰ κομποσχοινίου ἐκ χρυσῶν βαλανιδίων καὶ καταβαίνων μέχρι τῶν στέρνων του, ἐκάλυπτε κατὰ τὸ ἥμισυ τὰ κομψὰ ἐκ βελούδου σανδαλιά του. Τὸ πρόσωπόν του ἠθέλην εἶσθαι ἀξιοσημειώτως ὠραῖον, ἐάν εἰς τὰς ἀναριθμήτους ρυτίδας, αἵτινες ἐκύκλουν τὸ στόμα του, δὲν εὐρισκῆ τις ἕγχι μακρῆς κραιπάλης καὶ ἀσελγείας, καὶ εἰς τὴν δεξιὴν καὶ ἀβεβαίαν ἐκφρασιν τῶν ὀφθαλμῶν του ἐνδείξει ὑποκρισίας καὶ κακοηθείας.

Ὁ νέος ὠρμησεν ἐπ' αὐτοῦ ὡς τίγρις, τὸν συνέλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, σείων αὐτὸν μετὰ παραφόρου ὀρμῆς:

— Ἄ δὸν Ἐνρικήζε! ἀνέκραξε, μὲ γνωρίζεις;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς, ὀπισθοχωρῶν βήματά τινα καὶ προσπαθῶν, πλὴν ματαίως, νὰ ὑπεκρύβῃ τοῦ φρενητιῶντος τούτου νέου τὸ σφίξιμον.

— Εἶμαι πτωχὸς, ὄρφανός, ἀπλοῦς τεχνίτης, ἀνθρώπος τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον δύναται τις ἀτιμωρητὶ νὰ κτυπήσῃ, νὰ ἐξυβρίσῃ, νὰ δολοφονήσῃ· εἶμαι ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντωνίου Περῆζ.

Ὁ μοναχὸς ἀνεσκήρτησε καὶ ὠχρίασε.

— Δὲν μὲ γνωρίζεις; ἐπανελάβεν ὁ νέος μετὰ φωνῆς ἀγρίας. Ἐμπλέως ἐγκλημάτων ὑπάρχων, ἴσως ἐλησμώνησας τοῦτο· καταδεδικασμένος, πρὸς ἐξίλασμον δολοφονίας, εἰς τὸ νὰ ἀποθέσῃ τὸν ἱεροουργικὸν γιτῶνα ἐπὶ ἐν ἔτος, εὖρες παραμυθίαν τῆς χλευαστικῆς ταύτης τιμωρίας εἰς αἰσχρὰ ὄργια, καὶ ἡ τύψις τοῦ συνειδότος οὐδὲ ἤγγισε κἄν τὴν ἐπιδερμίδα τῆς συνειδήσεώς σου. Ἄλλ' ἂν ὁ Θεὸς ἀνέβαλλε τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐγκλήματός σου, ἂν οἱ δικασταί, διαφθαρέντες ἐκ

τῶν δωροδοκιῶν σου καὶ χαριζόμενοι πρὸς τὴν εὐγένειάν σου, ἐσπόγγισαν τὸ αἷμα τοῦ πατρός μου χωρὶς νὰ τιμωρήσωσι τὸν γύσαντα αὐτὸ δολοφόνον, ἡ Πρόνοια ὁμῶς τῷ ἐπερῦλαξεν ἐκδικητήν. Ἐλησμώνησας, δὸν Ἐνρικήζε, ὅτι τὸ θῆμά σου εἶχε τέκνον, καὶ ὅτι τὸ τέκνον τοῦτο ἤθελε γίνεαι ἀνὴρ, καὶ ὅτι τὸ πρὸς σὲ μῖσός του θὰ συνηύξανε μετ' αὐτοῦ; Δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅτι ὁ δυστυχῆς τεχνίτης ἀποθνήσκων, τὴν ἐκδικησίν του μ' ἀφῆκε μόνην κληρονομίαν; ἢ μᾶλλον δὲν ἐπίστευσας ὅτι ὁ υἱὸς ὑποδηματοποιοῦ ἠθέλε δεχθῆ τὸ βῆρος τοιαύτης διαδοχῆς;

— Ἀθλίε! ἀνέκραξεν ὁ μοναχός.

— Δολοφόνει ἐπανελάβεν ὁ τεχνίτης· πρὸ πολυκαίρου ἠγχομένη νὰ συναντηθῶμεν κατὰ πρόσωπον διὰ νὰ σοὶ εἶπω: Ἐδολοφόνησας τὸν πατέρα μου, ἐφόνευσας διὰ τῆς θλίψεως αὐτοῦ τὴν μητέρα μου, ἐδολοφόνησας τὴν ὑπαρξίν μου, καὶ ἐμάρανες τὴν νεότητά μου· ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἐξήστα διὰ τοῦ μίσους μου, ὅπερ διέβρεψε τὴν πτωχείαν μου, ὑπεστήριξε τὴν ἀνδρείαν μου καὶ μὲ ἐνεδυνάμωσε πρὸς τὰς βασάνους. Εἰκοσάκις διηύθυνα πρὸς τὸ στήθος σου τὴν αἰχμὴν τοῦ ἐγχειριδίου τούτου, καὶ εἰκοσάκις ἡ τύχη, προστατεύουσα τὴν μοχθηρίαν σου, μὲ ἠνάγκασε νὰ ἀναβάλλω τὴν ἐκδικησίν μου. Ἄλλὰ τὴν ὥραν ταύτην, ἐπρόσθεσεν ὁ ὄρφανός μετ' ἀπαισίου μειδιάματος, οὐδὲ φύλακας ἔχεις, οὐδὲ στρατιώτας, οὐδὲ Πρόνοϊαν διὰ νὰ κρατήσῃ τὸν βραχιονά μου. Αἱ κραυγαὶ σου δὲν θὰ ἀκουσθῶσιν εἰς τὸ μακρυσμένον τοῦτο μέρος· τὸ αἷμά σου δὲν θὰ φανῆ εἰς τὸ σκότος τοῦτο! Τέλος δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐπιτύχω καλῆτέραν στιγμὴν πρὸς ἐξίσωσιν τοῦ λογαριασμοῦ μας, διότι ἐξ ἤδη ἔτη παρῆλθον ἡμέρα πρὸς ἡμέραν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρός μου! »

Ὁ ἱερεὺς, ἀκούων τοὺς τρομεροὺς τούτους λόγους τοῦ ἐργάτου καὶ βλέπων τοὺς σπινθηροβόλους ὀφθαλμούς καὶ τὰ ὠχρὰ χεῖλη του, ἐξέλαβε πάντα ταῦτα συμπτώματα ἀδυσωπήτου ὀργῆς καὶ μανίας· ἀπελπισθεὶς δὲ ὅτι ὁ ἱερεὺς χαρακτήρ, τὸν ὁποῖον ἔφερον, ἠθέλε φοβίσει τὸν υἱὸν τοῦ Περῆζ, ἠσθάνθη ἐκλείπουσαν τὴν ἐλπίδα του ταύτην. Ἐνόησεν ὅτι ἡ ταπεινώσις καὶ ἡ παράκλησις ἦσαν ἡ μόνη ἀσπίς, ἣτις τῷ ἔμειναν ἴσως πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ζωῆς του· διὸ, ἐνώστας τὰς χεῖρας ἐνώπιον τοῦ ὄρφανου:

— Ἄ Φόνος ἀκούσιος, τέκνον μου, δὲν εἶνε ἀμάρτημα! τῷ εἶπε μετὰ φωνῆς ἰκετευτικῆς. Ἐφόνευσας τὸν πατέρα σου, εἶνε ἀληθές, ἀλλ' ὁ Θεὸς γινώσκει ὅτι δὲν ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν του. Ἐκτὸς τούτου, ὑπάρχει ἀμάρτημα μὴ ἐξαγνιζό-

μενον, κακούργημα, τὸ ὁποῖον ἡ τύψις τοῦ συνειδότος δὲν ἐξαλείφει; Τί θέλεις; τί ἐπιθυμεῖς, ὦ νέε; ὅσον ἐρεθισμένη καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἡ φιλοδοξία σου, ἔγω τὴν δύναμιν νὰ τὴν εὐχαριστήσω· θὰ σὲ ἐλευθερώσω ἀπὸ τὴν πτωχείαν σου, θὰ σοὶ ἐξασφαλίσω τὸ μέλλον σου διὰ λαμπρᾶς περιουσίας, θὰ σὲ καταστήσω ἰσχυρόν, ἐνδοξόν.

— Καὶ εὐτυχῆ; ἐπρόσθεσεν ὁ ὄρφανός.

— Ἴσως· ἀπεκρίθη ὁ μοναχός.

— Τὰ δῶρά σου θὰ ἀναστήσουν τὸν πατέρα μου;

— Ἄν δὲν τῷ ἀποδώσωσι τὴν ζωὴν, θὰ σὲ χρησιμεύσωσι ὁμῶς εἰς τὸ νὰ τῷ ἀνεγείρῃς λαμπρὸν τάφον, καὶ νὰ δώσῃς ἀφόνους λειτουργίας ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του.

— Καὶ νομίζεις ὅτι διὰ τῶν συμφωνιῶν τούτων θὰ συγχωρήσω τὸν φονέα σου;

— Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσυγχώρησε τοὺς δημίους του, ἐπανελάβεν ὁ μοναχός· καὶ σὺ, τέκνον, θέλεις λησμονῆσαι τὸ ἀμάρτημα τοῦ ἀκουσίως φονεύσαντος τὸν πατέρα σου, θέλεις ἰδεῖ τὴν μετάνοιάν του· αἱ παρακλήσεις του θὰ θίξωσι τὴν καρδίαν σου, καὶ τὰ δάκρυά του θὰ τὸν καταστήσωσι καθαρὸν καὶ ἄγνον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου.

— ὦ! ὄχι, ὄχι, μοναχέ! ἀνέκραξεν ὁ ὄρφανός· ποτὲ δὲν θὰ ἐξαγοράσῃς μὲ τὰ δάκρυα τὸ ἐγκλήμα σου, ἐνῶ ὄφειλες νὰ διέλθῃς τὸν βίον σου ὅλον εἰς μετάνοιαν. Δὲν θὰ ἐμπορευθῶ οὕτω τὸ αἷμα τοῦ πατρός μου! ὁ χρυσός σου ἠδυνήθη νὰ διαφθερῇ τὴν δικαιοσύνην, καὶ ὁ οὐρανός νὰ φεισθῇ τοῦ φονέως τοῦ Περῆζ, ἀλλ' ἐγὼ θὰ ἤμην ἦττον ἀργυρώνητος τοῦ νόμου, καὶ αὐστηρότερος τοῦ Θεοῦ! »

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ υἱὸς τοῦ ὑποδηματοποιοῦ ἐκράτησε τὸν μοναχὸν μὲ τὰς δύο του χεῖρας, τὸν ἐπάτησε μὲ τοὺς πόδας του, καίτοι ἀνθιστάμενον, καὶ ἐνέπηξε τὸ ἐγχειρίδιον εἰς τὸ στήθος του. Ἀντὶ νὰ λυπηθῇ διὰ τὴν πράξιν, ἣν ἐξετέλεσεν, ἐθεώρησε τὸ πῶμα τοῦ δὸν Ἐνρικήζου χωρὶς ἡ ἐλαχίστη ἀλλοίωσις νὰ ζωγραφηθῇ ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἀπέσυρε μὲ ἀταραξίαν τὸ ἐγχειρίδιον ἐκ τῆς πληγῆς, τὸ ἐσπόγγισε διὰ τῆς ἄκρας τοῦ φορέματός του, εἶτα, καταβιάσας τὸν σκούφον του μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν καὶ σταυρώσας τοὺς βραχιόνους:

— « Ἀπέθανεν! εἶπεν· ἐξεδικήθην! »

Γ'.

ΠΕΤΡΟΣ Ο ΔΙΚΑΙΟΔΟΤΗΣ.

Τὰ χρονικά τῆς Ἰσπανίας δὲν ἔσχον ὄνομα μᾶλλον περιβόητον τοῦ ὀνόματος τοῦ δὸν Πέτρου

τῆς Καστιλλίας. Τὰ ἀμαρτήματά του, αἱ ἀκολασίαι καὶ κραιπάλαι του, οἱ ἔρωτες καὶ τὰ διαζυγία του, αἱ ἐρωμέναι καὶ οἱ δῆμιοί του, αἱ σφαγαὶ τοῦ Τολέδου, τὰ δλοκαυτώματα τῆς Σεβίλλης, ἡ δηλητηρίασις τῆς συζύγου του Λευκῆς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Φραδερίκου, ὁ φόνος τοῦ Ἀλθουκέρκου, τοῦ Ἰουδαίου Λευὶ καὶ τοῦ Μωάμεθ, βασιλέως τῆς Γρενάδας, οἱ φόροι οὓς ἐπέβαλεν εἰς τοὺς λαούς του, αἱ δημεύσεις αἱ διέταξεν, αἱ τιμωρίαι καὶ αἱ βασάνοι αἱ ἐπενόησεν, ἡ ἐγκληματικὴ πάλη ἣν διετήρει ἐναντίον τοῦ Ἐδρίκου τῆς Τρανταμάρας, ἐν ἐλλείψει ἄλλου εἰδούς δόξης ἔδωκαν εἰς τὸν μοναρχὸν τούτον τὴν δόξαν, τὴν ὁποῖαν τὸ ἐγκλήμα δύναται νὰ προσκτήσῃ ὡς καὶ ἡ ἀρετὴ. Οὐχ ἦττον δὲ, μ' ὄλα τὰ ἀπεχθῆ κακούργηματα καὶ τὰ ἐνοχα σκάνδαλα, διὰ τῶν ὁποῖων ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἠτοίμασε τὴν βασιλείαν του, εἶνε δίκαιον νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ δὸν Πέτρος διετήρησε μοναδικὸν πρὸς τὴν δικαιοσύνην σέβας· ἂν δὲ παρέβαινε συχνάκις αὐτὴν, σπανίως ὁμῶς ἐσυγχώρει ἄλλους νὰ τὸν μιμηθῶσι, καὶ ἠκύνωνεν ἀπείρους ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, αἵτινες τῷ ἐφαίνοντο κηλιδωθεῖσαι ὑπὸ πάθους ἡ δωροδοκίας. Ὡστε οἱ Ἰσπανοὶ ἄνευ διακρίσεως, δίκαιοι πρὸς τὴν μνήμην του, τὸν ἐκάλουν « Πέτρος ὁ σκληρός, καὶ Πέτρος ὁ δικαιοδότης. »

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ δὸν Ἐνρικήζου, ὁ υἱὸς τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, ὅστις δὲν ἐπεθύμει πλέον τὴν ζωὴν, κατήγγειλεν αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς τὸ Συνέδριον τῶν μοναχῶν. Οἱ δικασταί, ὡς ἐννοεῖ τις βεβαίως, εἰς οὐδὲν ἐλογίσαντο τὰς περιστάσεις, αἵτινες, δικαιολογοῦσαι τὴν ἐκδικησίν του, ἠλάτουν τὴν βαρύτητα τοῦ ἐγκλήματός του. Ὁ Γίλγης Περῆζ ἦτο ἀπλοῦς τεχνίτης, ἐνῶ ὁ δὸν Ἐνρικήζος ἦτο ἱερεὺς καὶ περιπλέον εὐγενής· ἦτο δυνατὸν νὰ μεταχειρισθῇ τις ἀπροσωποληψίαν, χωρὶς νὰ φανῇ ἐλλειπῆς πρὸς ὄλας τὰς παραδεδομένας συνηθείας; ἡ δὲ δικαιοσύνη ἠδύνατο ἀλόγως νὰ ἐξισώσῃ τὴν ποιήν, καὶ νὰ μεταχειρισθῇ τὸν δολοφόνον τοῦ μοναχοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς ἐπραξε πρὸ ἐξ ἡδῆ ἐτῶν εἰς τὸν φονέα τοῦ ὑποδηματοποιοῦ; Ὁ Γίλγης κατεδικάσθη εἰς διαμελισμόν. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ δὸν Πέτρου, εὐρισκομένου τότε εἰς Σεβίλλην. Ὁ καλὸς βασιλεὺς ἀνέλαβε νὰ ἀναγγεῖλῃ ὁ ἴδιος τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου, καὶ διέταξε νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν του τὸν τεχνίτην.

« Κατηγορεῖσαι διὰ τὸν φόνον τοῦ δὸν Ἐνρικήζου, τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ πράξας, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ ὄρφανός.

- Καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν;
- Διὰ τὴν ἐκδικηθῆναι τὸν Ἀντώνιον Περὲξ, ἀναξίως δολοφονηθέντα.
- Πλὴν ὁ Δὸν Ἐνρικήζος ἦτο εὐγενής, ἐπανάλαβεν ὁ βασιλεὺς.
- Ὁ Δὸν Ἐνρικήζος ἦτο ἄνθρωπος, ἀπεκρίθη ὁ ὄρφανός, καὶ τὸ αἷμά του δὲν ἤξιζε πλεότερον τοῦ τοῦ πατρός μου.
- Διατί δὲν ἀπετάνθη εἰς τὴν δικαιοσύνην;
- Διότι αὐτὴ ἔχει ἀνίστους πλάστιγγας εἰς Σεβίλλην, ἐπανάλαβεν ὁ Ἰσπανός· τὸ δικαστήριόν σου εἶνε ἀγορὰ, οἱ δικασταὶ σου ἔμποροι, οἱ δὲ νόμοι σοῦ νονοθευμένοι. Μὴ δυνήθεις νὰ ἐπιτύχω δικαιοσύνην, τὴν ἔδωκα μόνος μου. Ἐκαμα αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ δικαστὴν καὶ δῆμιον.
- Πλὴν ἐγένωσκες τὴν ποινὴν, ἣτις σὲ ἠπάλη;
- Κάλλιστα! ἀπεκρίθη ὁ υἱὸς τοῦ Περὲξ, δὲν ἠγνόουν ὅτι τὸ Συνέδριον τῶν μοναχῶν εἶχε συγχωρήσει διὰ τινος μέσου τὸν δολοφόνον τοῦ ὑποδηματοποιῦ, διότι ἦτο ἀρετὰ πλούσιος ὥστε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν χάριν τοῦ νόμου, καὶ θὰ καταδικάζεν εἰς θάνατον τὸν φονέα τοῦ μοναχοῦ, διότι οὗτος ἦτο πολλὰ πτωχὸς ὥστε νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ νόμου. »
- Ὁ βασιλεὺς στρέφεται τότε πρὸς τὸν Ἀρχιδικαστήν.
- « — Εἰς ποίαν ποινὴν εἶχον καταδικάσει τὸν φονέα τοῦ τεχνίτου;
- Εἰς τὸ νὰ ἀπέχη τοῦ χοροῦ ἐπὶ ἓν ἔτος.
- Καὶ τὸν φονέα τοῦ ἱερέως;
- Εἰς διαμελισμόν.
- Ὁ Δὸν Πέτρος συνέσπασε τὰς ὄφρυς.
- Μὰ τὸν Χριστόν! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς, ἡ δικαιοσύνη δὲν πρέπει νὰ κάμνη διακρίσεις, μήτε νὰ ἀναγνωρίζῃ προνομία. Ἀκυροῦμεν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συνεδρίου, καὶ καταδικάζομεν τὸν υἱὸν τοῦ ὑποδηματοποιῦ εἰς τὸ νὰ ἀπέχη τοῦ νὰ κάμη ὑποδήματα ἐπὶ ἓν ἔτος. »

Λ. ΣΥΡΙΓΟΣ.

ΕΦΕΥΡΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

(Ἐρανίσματα ἐκ διαφόρων πηγῶν).

ΜΥΛΟΙ.

Οἱ μύλοι ἀναβιβάζονται εἰς πολλὰ μεμακρυσμένην ἐποχὴν, διότι ἀναφέρονται καὶ ὑπὸ τοῦ Μωυσέως καὶ τοῦ Ὁμήρου· οἱ πρῶτοι δὲ

ἀναφερόμενοι εἰσὶν οἱ διὰ βραχιόνων μύλοι. Εἰς τὴν Λίγυπτον, Ἀραβίαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα συνήθως ἔστρεφον αὐτοὺς νέαι κόραι, καὶ σήμερον ἀκόμη αἱ θυγατέρες τῶν σείκιων Ἀραβίων καταγίνονται εἰς τὴν ἐπίπονον ταύτην ἀσχολίαν. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ υἱοῦ τοῦ Κλόβιο ἡ Σαὶν Ραδεγόνδη, βατίλισσα τῆς Γαλλίας, ἤλεθε μόνη τῆς ὅλα τὰ διάφορα εἶδη τῶν ὀσπρίων, ἵτινα ἐξώδευε τὴν τεσσαρακοστήν. Εἰς δὲ τὴν Μέκκαν ἐν τινὶ ὥραϊα οἰκία δεικνύεται ὑπόγειόν τι ὄπου, κατὰ τὴν παράδοσιν, Φατιμὴ ἡ ἐπιλεγμένη λαμπρὰ, θυγάτηρ τοῦ Μωάμεθ καὶ σύζυγος τοῦ Ἀλῆ, ἔστρεφε μόνη τοὺς πατρικοὺς μύλους. Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις αἱ μυλόπετραι ἐκινῶντο ὑπὸ τῶν δούλων ἢ τῶν καταδίκων, μετέπειτα δὲ τὰ ζῶα ἐνησχολοῦντο εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην.

Τὴν ἐφεύρεσιν τῶν διὰ τοῦ ὕδατος κινουμένων μύλων ἀποδίδει ἡ παράδοσις εἰς τὸν Μιθριδάτην. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι οἱ τοιοῦτου εἶδους μύλοι ἐφευρέθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Λυγούστου, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Βιτρούβιου, ὅστις κάμνει τὴν περιγραφὴν ὑδραυλικῶν τινὸς μύλου· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μόλις ἐτελειοποίησαν τοὺς ὑδραυλικούς τῶν μύλους ἀφ' ἧς ἐποχῆς ὁ Κωνσταντῖνος κατήργησε τὴν δουλείαν. Φαίνεται ὅτι ἡ διὰ τοῦ ὕδατος κίνησις τῶν μύλων μεγίστην ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν ἀρχαιότητα, ὡς ἀνακουφισθεῖσαν ἐπιμόχθου τινὸς ὑπηρεσίας. Μεταξὺ ἄλλων ἀλλαγῶν ἀπαντῶμεν καὶ τοὺς ἐξῆς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου στίχους, ἀποδομένους εἰς Ἀντίπατρον τὸν Θεσσαλονικέα;

« Ὡ σεῖς, τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε μετεχειρίσθημεν διὰ νὰ ἀλέθῃτε τὰ γεννήματά μας, περιληγμένοι κόραι, ἀφήσατε τοῦ λοιποῦ νὰ ἠσυχάσωσι τὰ κεκοπιακῶτα μέλη σας καὶ παραδόθητε εἰς ὕπνον γαληνιαῖον, χωρὶς πλέον νὰ σᾶς μέλη ἂν τὰ πτηνὰ ἀναγγέλλουσι διὰ τῶν ἀσμάτων τῶν τῶν τὴν προσέγγισιν τῆς ἡοῦς. Ἡ Δήμητρα προσέταξε τὰς Ναϊάδας νὰ φεισθῶσι τῶν πόνων σας, καὶ αὐταί, εὐπειθεῖς εἰς τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, στρέφουσι μετὰ ταχύτητος ὑπερμεγέθη τινὰ τροχόν, ὅστις κινεῖ ὀρηκτικῶς καὶ τοὺς πλέον βαρυτέρους μύλους. »

Οἱ ἀνεμόμυλοι ἔλαβον τὴν ἀρχὴν των ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καὶ ἐξ αὐτῆς μετηνέχθη τὸ σκεδιδίον των εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν σταυροφόρων.

ΠΥΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ.

Ω 1163, δύο ἡμέρας μετὰ τὴν μάχην τοῦ Μονθερῦ, ὁ Κόμης Χαρολαῖος ἀνεπαύετο εἰς τὴν

πόλιν Ἐτάμπην (Étampes) μετὰ τοῦ στρατοῦ του. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, φθάσας καὶ ὁ Κάρολος τῆς Γαλλίας Δουξ τοῦ Βεβρύ, συνήνωθη μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ τότε μεγάλα ἐνδείξεις χαρᾶς ἐγένοντο πανταχοῦ πρὸς τιμὴν τῶν δύο ἰσχυρῶν συμμάχων. Ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν αἱ ὁδοὶ ἦσαν πλήρεις πολιτῶν πάσης τάξεως συνωθουμένων, καὶ στρατιωτῶν οἵτινες παρεδίδοντο εἰς πᾶν εἶδος διασκεδάσεως, ὁ Δουξ καὶ ὁ Κόμης, ἐξεληθόντες τοῦ ἐστιατορίου, ἐπλησίασαν εἰς ἓν παράθυρον καὶ συνδιελέγοντο μόνον τῶν περισπουδαίων. Πάραυτα πύρινον τόξον, ὅπερ ἐφάνη ἐξελθόν ἐκ τῆς στέγης γείτονός τινος οἰκίας, διέσχισε τὸν ἀέρα σπινθηρίζον, καὶ ἐλικρομοῦν διεβράχθη σχεδὸν μετὰ τῶν δύο Πριγκίπων. Μέγας θόρυβος! ὁ Δουξ καὶ ὁ Κόμης ἀτενίζουσιν ἀλλήλους μετ' ἐκπλήξεως, καὶ ὑποθέτουσι πρὸς στιγμὴν ὅτι εἰσὶ θύματα προσίας τινός, ἢ τὰ ἀντικείμενα καταχθονίου τινὸς μηχανῆς· διότι ἐγνώριζον ὅτι Λουδοβίκος ὁ ΙΑ', ὁ μέγας ἀντίπαλός των, οὐδενὸς ἐφείδετο μέσου οὐδὲ ὀπισθοδρομῆν ἐνώπιον τῆς ἀτιμίας τῶν μέσων, ὅσάκις ἐπρόκειτο νὰ καταστρέψῃ τοὺς ἐχθρούς του.

Πάραυτα ὁ Κόμης Χαρολαῖος προσκαλεῖ ἓνα τῶν ἀξιωματικῶν του καὶ δίδει ἐντόνους διαταγὰς ὅπως σημάνη παρευθὺς τὸ ἀνακλήτηριον, ὅπως ὀπισθῆ ὁ στρατός καὶ οἱ ἀκόλουθοί του ὡς πάντες ἔτοιμοι. Ὁ Δουξ τοῦ Βεβρύ ἀφ' ἑτέρου δίδει παρομοίως διαταγὰς, καὶ ἐντὸς πέντε λεπτῶν τρισχίλιοι ἄνδρες διαφόρων ὄπλων καὶ μέγας ἀριθμὸς τοξοτῶν κατέχουσιν ὅλας τὰς εἰσόδους τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ διέτριβον. Ἡ οἰκία, ἐξ ἧς ἐδόθη τὸ καταχθόνιον σημεῖον, τίθεται εἰς κατάστασιν πολιρκίας καὶ ἀποκλεισμοῦ, εἰσορμῶσιν εἰς αὐτὴν ἄθροοι οἱ στρατιῶται καὶ φέρουσιν ἄνω κάτω ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη. Τέλος, εἰς ἀπόκεντρόν τινα γωνίαν ξεστρωπώνουσιν ἓνα πτωχὸν διάβωλον, ὅστις ἔστρεψε σύσσωμος, καὶ ὀδηγοῦσιν αὐτὸν ἐν βροπῇ ὀφθαλμοῦ ἐνώπιον τῶν δύο ἡγεμόνων.

— « Εἶσαι σὺ ὁ ρίψας τὸ πῦρ ἐκεῖνο, ὑπὸ τοῦ ὀποίου ὀλίγον ἔλειψε νὰ καῶμεν;

— Μάλιστα, ἐκλαμπρότατοι.

— Τὸ ὄνομά σου;

— Ἰωάννης Βουτρώ.

— Καὶ ποῖς σὲ ἐπλήρωσε διὰ νὰ ἐνεργήσῃς οὕτω κατὰ τῆς ζωῆς μας;

— Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἀποπειραθῶ κατὰ τῆς ζωῆς σας πιστεύσατέ με ὅτι ποτὲ δὲν μοῦ ἐκατέβη εἰς τὴν κεφαλὴν· τὸ δὲ πῦρ, περὶ τοῦ ὀποίου λέγετε, δὲν εἶνε ἱκανὸν νὰ προξενήσῃ εἰς ὑμᾶς

οὔτε πληγὰς οὔτε τραύματα, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εἶνε εἶδος διασκεδάσεως, ἣν ἐπενόησα διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω πόσον εὐχομαι εἰς τὰς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητας μακρὰν καὶ ἐνδοξον ὑπαρξίν.

— Καὶ αἱ ἀποδείξεις τῆς εὐλικρινείας σου;

— Ἴδου αὐταί, ἐκλαμπρότατοι. »

Καὶ εὐθὺς ἀπέσυρεν ἀπὸ τοῦ κόλπου του ἡμίσειαν δωδεκάδα σωλήνων ἐκ ναστογράφου, πεπληρωμένων πυρίτιδος, τὰς ὁποίας ἀνάψας ἐρρίψεν ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τοῦ λαοῦ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, χωρὶς νὰ προκούψῃ οὐδὲν ἀπαίσιον. Πάραυτα δὲ αἱ ἀνησυχίαι κατέπαυσαν καὶ πᾶσα ὑποψία διεσκεδάσθη, ὅλος δὲ ὁ στρατός διελύθη γελῶν διὰ τὸ συμβάν.

Ὁ Δουξ τοῦ Βεβρύ καὶ ὁ Κόμης Χαρολαῖος, ζητήσαντες καὶ ἄλλας πληροφορίας, ἐφάνησαν ὑπερευχαριστηθέντες ἐπὶ τῇ νέου εἶδους ταύτῃ διασκεδάσει, καὶ ἀντήμειψαν γενναίως τὸν εὐφυῆ ἐφευρετὴν τῶν πυροτεχνημάτων Κύρ Ἰωάννην Βουτρώ.

Ρ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΘ' ΑΙΩΝΑ.

(Πρωτότυπον).

ΕΚΑΣΤΟΝ θέατρον περικλείει ἐντὸς τῶν τοίχων του δύο πολὺ ἀπ' ἀλλήλων διαφέροντα μέρη καὶ ὅλως ἀντιθέτου ὄψεως: Τὸ μὲν, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ προσκηνίου μέχρι τῆς θύρας τῆς εἰσόδου, εἶνε προσιτὸν εἰς πάντας, λαμπρότατον, καθωραϊσμένον με ὥραϊα ἀραβουργήματα καὶ κατεστολισμένον με χρυσὸν καὶ βελούδον, καταπλημμυρεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ φωτός μυριάδων λυχνιῶν καὶ κρυσταλλίνων πολυελαίων. Καὶ αὐτὸ εἶνε ἡ πλατεῖα τοῦ θεάτρου ἢ ἡ κόνιστρα, ἃν θέλωμεν νὰ ἀναπολήτῳμεν ὀλίγον τὰς ὀνομασίας τῶν προγόνων μας. Τὸ ἄλλο, τὸ ὀπίσθιον ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ προσκηνίου καὶ τελειώνει εἰς τὸ ὀπίσθιον τοῦ θυρωροῦ, καὶ τὸ ὀπίσθιον χωριζόμενον ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἡμίσειός του διὰ μεγάλης αὐλαίας, μόλις συγκοινωνεῖ μετ' αὐτοῦ διὰ μικρᾶς τινὸς θυρίδος, ἐπιμελῶς κεκλεισμένης καὶ ἀπροσίτου διὰ τὸν λαόν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς σύνολον πραγμάτων ἐκπληκτικῶν ταύτοχρόνως καὶ χονδροειδεστάτων, λυπηρῶν καὶ γελῶν, προστύχων καὶ κεχρυσωμένων· τοῦτο δὲ εἶνε ἡ σκηνὴ μετὰ τῶν παρασκηνίων.

Ο κόσμος ἐν γένει ἔχει ἀρκετὰ συγκεχυμένας ἰδέας διὰ τὸν μυστηριώδη τοῦτον καὶ εἰς πολλοὺς ὀλίγον γνωστὸν κόσμον, ὅστις καλεῖται σκηνὴ τοῦ θεάτρου. Διὰ τοὺς μὲν, εἶνε ἄλλος παράδεισος ἢ τόπος εὐχαριστήσεως, τέρψεως καὶ ἡδονῆς, διὰ τοὺς δὲ, εἶνε αὐτόχρομα Ἄδης, τόπος διαφθορᾶς καὶ ἀπωλείας. Συνήθως οἱ συγγραφεῖς μας, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῶν ζωηρῶν ἀντιθέσεων, αἰτίνες παρίστανται ἀφθονοὶ ὀπισθεν τοῦ παραπετάσματος ἢ τῆς αὐλαίας, μᾶς παριστῶσι φαντασιωδῶς τὸν μῦθον ἢ κωμικὸν ἀσέμνως γελοιολογούντα, τὸν νέον βαρύτερον λαμβάνοντα τὸ ῥήρημά του, τὸν ἀντλητὴν προσφέροντα ταμβάκον εἰς τὴν χορεύτριαν, ἣτις ὅλον ἐν προγυμνάζεται εἰς ἀκκισμοὺς καὶ στροφάς, τὸν ἠθοποιὸν συλλογιζόμενον περὶ τῆς ἐπιτυχίας του ἢ μὴ· καὶ ὅμως ὅλα ταῦτα πόρρω ἀπέχουσι τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πραγματικότητος. Ἐν ὧρα τῆς παραστάσεως οἱ ξένοι ἀποκλείονται αὐστηρῶς τῆς σκηνῆς καὶ τῶν παρασκηνίων, καὶ δὲν βλέπει τις εἰμὴ τὸν διευθυντὴν ἢ ἐπιμελητὴν τοῦ θεάτρου, τὸν πῖλον φέροντα ἐπὶ κεφαλῆς καὶ τὸ φυλλάδιον τῆς παραστάσεως ὑπὸ μάλῃν καὶ περιτρέχοντα τῆδε κἀκεῖτα· τοὺς μηχανικοὺς, τοὺς παραστάτας περιμένοντας τὴν σειράν τῆς εἰσόδου των εἰς τὴν σκηνήν· τοὺς ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀντλητάς, τοὺς ἠθοποιούς μεταξὺ τῶν χειρῶν τοῦ κομμωτοῦ ἢ τοῦ ἀμφιεστοῦ· τὸν ἀρχιμηχανικὸν μετὰ τοῦ τάγματος τῶν ἀνθρώπων του, οἵτινες καταπολιορκουῖσιν ὅλην τὴν σκηνὴν πηγαινοερχόμενοι, φέροντες σκηνογραφίας καὶ λοιπὰ κοσμήματα, ἢ ἀνοίγοντες καταπακτὴν τινα. Δυστυχία εἰς ἐκεῖνον, ὅστις εὐρεθεῖ ἐμπερδευμένος εἰς τὸν δαιδαλον τοῦτον! μυριάκις ριψοκινδυνεύει νὰ συγκρουσθῆ, σφοδρῶς, ἢ νὰ καταπατηθῆ πίπτων ἐντὸς ἀθύσου, ἢ νὰ δεχθῆ κατὰ κεφαλῆς καλῶς ἐφωδιασμένον λυχνοδαστάκην.

Βλέπομεν λοιπὸν ἐντεῦθεν ὅτι τὸ πέραν τῆς αὐλαίας θεάτρον, τουτέστιν ἡ σκηνή, εἶνε λίαν ἀκατάλληλον εἰς τὰς γλυκαίας συνδιαλέξεις ἢ τὰς εὐθύμους προτάσεις, ἃς ἀρέσκονται πολλοὶ νὰ ἀποδίδωσιν αὐτῇ κατὰ φαντασίαν, καὶ ὅ,τι πόρρω ἀπέχει τοῦ νὰ λογίζεται· ὡς ἄλλος παράδεισος· ἄλλως τε, ἀνήκει σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τοὺς μηχανικοὺς, οἵτινες, ἐνόσω μὲν ἐξακολουθεῖ ἡ παράστασις, παρασκευάζουσι τὴν σκηνογραφικὴν διάταξιν τῆς ἐπομένης σκηνῆς, καθ' ἣν δὲ στιγμήν καταβιβάζεται ἡ αὐλαία, τακτοποιοῦσι τὴν ὅλην διακόσμησιν τῆς πράξεως, ὅπως δὲ ἀποβῆ ἡ σκηνὴ ἐπιδεικτικῆ τῆς διευθετήσεως ταύτης, εἶνε κεκαλυμμένη μετὰ στανίδωμα σχεδὸν κινητὸν, συγκεκλιμένον ἀπὸ καταπακτᾶς καὶ θυρίδας· ἕκα-

στον παρασκηνίον στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἀμφοτέρωθεν χαραδρῶν καὶ καταπακτῶν τούτων, ὀπισθεν δὲ αὐτῶν ἐπὶ ἱστῶ, φέροντος μικρὰς βαθμίδας χρησιμεύουσας πρὸς ἀνάβασιν, θέτουσι τοὺς λυχνοδαστάκτας πρὸς φωτισμὸν τῆς σκηνογραφίας· αἱ λυχνίαι δὲ αὗται δύνανται κατὰ τὴν παράστασιν νὰ καλυφθῶσι διὰ πρασινοχρόου ὑφάσματος, ὡς καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ προσκηνίου ἀμφοτέρωθεν τεταγμέναι, ὅταν ἀπαιτῆται νὰ παραστήσωσι νύκτα ἢ σκότος, (*) κτλ. Πλεῖσταί ἀλλαι ὑποδιαίρεσεις ὑπάρχουσι τῆς σκηνῆς, τὰς ὁποίας ὅμως ἡ νεωτέρα τελειοποίησις καὶ ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἐλαίου διὰ τοῦ ἀερίου κατέστησε περιττάς.

Αἱ σκηνογραφίαι συνήθως σύγκεινται ἐκ ναυπηγῶν λεπτοῦ, ἐφ' οὗ ζωγραφοῦνται χονδροειδῶς διάφορα ἀντικείμενα, ὡς παλάτια, ὄδοι, βράχοι, κτλ. ἅτινα ὅμως, διὰ τῆς καταλλήλου διατάξεως τοῦ φωτός καὶ τῆς ὀπτικῆς, τὴν νύκτα ἐξαπατῶσι τὴν ὄρασιν καὶ πολλάκις καταμαγεύουσιν αὐτήν· ἐνίοτε δύο ἢ τρεῖς τοιαῦται αὐλαῖαι παριστῶσι μίαν σκηνογραφίαν, καὶ τότε οἶδουσι περισσότερὰν ζωηρότητα εἰς τὸ παριστανόμενον ἀντικείμενον, καὶ εὐχερῆστεραν παρέχουσι τὴν ὀπτικὴν ἀπάτην. Ἀναβιβάζονται δὲ καὶ καταβιβάζονται αἱ αὐλαῖαι διὰ σχοινίων στρεφόμενων ἐπὶ τροχαλιῶν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραστάσεως, ὅταν ἡ σκηνὴ παριστᾷ μαγικὸν τι ἐνδιαιτήμα, ὅποτε ὅλαι αἱ τροχαλῖαι ἦνε εἰς κίνησιν καὶ ὅλοι οἱ κύλινδροι καὶ οἱ μάγγανοι στρέφονται βιαίως περὶ ἑαυτοῦς, ὅτε ὅλα τὰ σχοινία γλιστροῦν ταχέως καὶ σιωπηλῶς ὑπὸ τὰς προσπάθειάς τῶν μηχανικῶν, κρεμασμένων ἐνίοτε εἰς ὕψος πεντήκοντα ἢ ἐξήκοντα ποδῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, εἶνε περιεργον νὰ βλέπη τις τοιοῦτον θέαμα ἐράμιλλον τοῦ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς σκηνῆς ἐκτυλισσομένου, καὶ ὅπερ δύναται προσφυσέστατα νὰ παραβληθῆ μετὰ τὴν ἐντὸς τοῦ πλοίου κίνησιν ἐν ὧρα τρικυμίας, ὅποτε οἱ ναῦται, αἰωρούμενοι ἐπὶ τῶν ἱστῶν καὶ τῶν σχοινίων, καταγίνονται νὰ συστρίλωσι τὰ ἱστία.

Τὸ ἐντὸς τῆς σκηνῆς ὑπερῶν, ἐκτεινόμενον καὶ ἐφ' ὅλου τοῦ ὅλου τοῦ θεάτρου, ἔχει ὑποδιαίρεσεις πολυπληθεστέρους τῆς κάτω σκηνῆς· τοιοῦτον δὲ ἔχει· ὕψος, ὥστε ἐν αὐτῷ κρύπτονται ὀλόκληροι αἱ σκηνογραφίαι ἀποσυρόμεναι ἀπὸ τῆς σκηνῆς, χωρὶς ποσῶς νὰ περιστρέφονται κυλινδροειδῶς, διότι τοῦτο ἤθελε βλάπτει πολὺ τὰ χρώματα αὐτῶν. Κινηταὶ δὲ γέφυραι συνδέουσαι

(*) Ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἐλαίου διὰ τοῦ ἀερίου κατέστησε πάντα ταῦτα· ἀρκεῖ ὀλίγον νὰ κλεισθῆ ἡ ἀγωγὴ, καὶ ἀμέσως ὀλιγοστεύει ἡ λάμψις καὶ μετρίζεται τὸ φῶς τῶν λυχνίων.

τὰ δύο ἀντίθετα μέρη τῆς σκηνῆς καθ' ὅλον τὸ πλάτος τῆς χρησιμεύουσιν εἰς τοὺς μηχανικοὺς διὰ νὰ μεταβαίνωσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέρους εἰς τὸ ἄλλο. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν γεφυρῶν τούτων εὐρίσκονται δίκην κηκλίδος μεγάλαι στανίδες, δι' ὧν ἐξέρχονται σωλῆνες ἀερίου, ἀπὸ τεσσαράκοντα μέτρους ἐξήκοντα συνήθως, πολλάκις δὲ καὶ πολυπληθέστεροι, κατὰ τὸ πλάτος τῆς σκηνῆς· χρησιμεύουσι δὲ οἱ σωλῆνες οὗτοι πρὸς ζωηρότερον φωτισμὸν τῆς σκηνῆς ἄνωθεν, ὅταν θέλουν μάλιστα νὰ παραστήσωσι τὸ λαμπρὸν καὶ φωταγῆς τοῦ οὐρανοῦ, ὡς κάτωθεν ἡ σκηνὴ φωτίζεται ὑπὸ τῶν λυχνίων τοῦ προσκηνίου, πλαγίως δὲ διὰ τῶν λυχνοστατῶν τῶν τεθειμένων ὀπισθεν τῶν παρασκηνίων.

Τὸ ὑπὸ τὴν σκηνὴν μέρος ἔχει τὰς αὐτὰς διαίρεσεις ὡς καὶ τὰ ἄνω μέρη, καὶ ἐκτὸς τῶν τροχαλιῶν καὶ τῶν σκηνογραφιῶν αἱ αὐταὶ ἐργασίαι ἐκτελοῦνται αὐτόθι. Τὸ ὑπόγειον δὲ τοῦτο διαιρεῖται εἰς δωμάτια, συγκοινωνοῦντα χωριστὰ διὰ κλιμάκων μετὰ τοὺς ὀπισθεν τῆς σκηνῆς θαλάμους καὶ μετὰ αὐτὸ τὸ στανίδωμα τῆς σκηνῆς, ὅταν ἦνε ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἐμφάνισις τις φαντάσματος ἢ ἄλλου μαγικοῦ ἀντικειμένου, ἢ νὰ καταποθῆ ἐγκληματίας τις ὑπὸ τὴν γῆν.

Ο ἄνωτατος διευθυντὴς ὅλου αὐτοῦ τοῦ ἐντὸς τῆς σκηνῆς κόσμου εἶνε ὁ ἀρχιμηχανικός, ὅστις ἔχει ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς του τεσσαρὰς λόγους ἢ ἱλας ὑπηρετῶν, τὸ σῶμα τῶν ἐργατῶν τοῦ ὑπερῶν, τὸ τοῦ ὑπογείου, καὶ τὰ δύο ἀμφοτέρωθεν τῆς σκηνῆς ὑπηρετοῦντα σώματα. Οὗτος ὁδηγεῖ τὰς κινήσεις τοῦ μικροῦ στρατοῦ τοῦ ἅμα γίνῃ ἀνάγκη νὰ μεταλλάξῃ σκηνογραφίαν τις ἢ νὰ τεθῆ εἰς κίνησιν ἕκτακτος τις μηχανισμός, αὐτὸς οἶδει τὸ σημεῖον διὰ τῆς συρίκτρας του, ὡς οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν βασιλικῶν πλοίων, καὶ οἱ πάντες ὑπακούουσιν ἀμέσως εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην, ἐνεργοῦντες ἐκ συμφώνου καὶ μετὰ προσοχῆς. Πρέπει νὰ τὸν ἴδῃ τις τὸ ἐσπέρας μεγάλης τινὸς παραστάσεως, ἀπὸ ἐκείνας αἰτίνες παριστῶσι μαγικὸς τόπους καὶ λοιπὰς γοητείας εἰς εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα σκηνογραφίας· θὰ τὸν ἐκλάβῃ ὡς τέλειον ἀξιωματικὸν ἐν μέσῳ τοῦ στρατοῦ του, σωστὸν πλοίαρχον ἐν μέσῳ τοῦ πλοίου του. Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὸν, τὸ πᾶν ὑπάρχει ἀνατεθειμένον εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὴν αὐστηράν του καὶ δραστήριον ἐπαγρύπνησιν, διότι τὸ πᾶν ἀπόλλυται ἀπὸ τὴν παραμικροτέραν ἀπροσεξίαν. Ἰποθέσατε πρὸς στιγμήν ἕνα τῶν ἐργατῶν λαμβάνοντα ἄλλο σχοινίον ἀντ' ἄλλου, καὶ ἀντὶ γοητευτικοῦ τινὸς καὶ λαμπροῦ παλατίου καταβιβάζοντα τὴν σκηνογραφίαν τοῦ Ἄδου·

τί συμβῆται τότε; Τὸ κοινόν, βλέπον τὰ μὲν παρασκηνία παριστῶντα τὸ λαμπρὸν βασίλειον τῶν Μαιζῶν, τὸ δὲ παραπέτασμα τοῦ βάθους δεικνύον αἴφνης τὸ σκοτεινὸν βασίλειον τοῦ Πλούτωνος, θέλει ταραχθῆ διαρρήγνυμενον εἰς γέλωτα, τὰ πικρία τοῦ δρόμου θὰ ἐκπέμψωσι περιπαικτικὰς κραυγὰς καὶ συριγμοὺς, καὶ μία τοιαύτη ἀδεξιότης ἢ ἀπροσεξία θέλει εἶσθαι ἱκανὴ νὰ καταστρέψῃ τὴν ὑπόληψιν τοῦ διευθυντοῦ, νὰ παρεμβάλλῃ πρόσκομμα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δράματος καὶ νὰ γίνῃ αἰτία πολλάκις ὥστε νὰ κλεισθῆ τὸ θεάτρον. Ὅλος ὁ κόσμος θὰ κατηγορήσῃ εἰς τοιαύτην περίστασιν τὸν μηχανικόν, διότι μόνος αὐτὸς εἶνε ὑπεύθυνος. Ἐξ ἐναντίας δὲ τὰ πάντα ἃς συμβῶσιν ὅπως δεῖ, ἐκάστη διακόσμησις καὶ σκηνογραφία ἃς παρουσιάζεται ἐν καιρῷ τῷ δέοντι καὶ ἀναλόγως τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου, τότε οὐδεὶς ἀποδίδει τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην εἰς τὸν σκοτεινὸν καὶ ἀφανῆ μηχανικόν, ὅστις ὅμως πολλάκις ἐνεργεῖ πλεῖστον τῶν ἠθοποιῶν.

Μὲ τοὺς μηχανικοὺς καὶ ἴσως πρὸ αὐτῶν συγκαταλέγονται καὶ οἱ ἀντληταί, οἵτινες εἰσὶν οἱ ἀληθεῖς κύριοι τῆς σκηνῆς. Διεσκορπισμένοι οὗτοι εἰς ἕκαστον τῶν χωρισμάτων αὐτῆς, ἐπαγρυπνοῦσι προτείνοντες προσεκτικῶν οὐς καὶ ἀγρυπνον ὅμμα· ὅλα των τὰ ἐργαλεῖα εἰσὶν ἐτοιμασμένα ὡς δι' ἀναπόφευκτόν τινα πυρκαϊάν, αἱ ἀντλῖαι εἰσὶ πλήρεις ὕδατος καὶ οἱ σωλῆνες ἐφηρμοσμένοι ἐπ' αὐτῶν. Εἰς ἐκάστην γωνίαν ὑπάρχει ἀνηρτημένος κωδωνίσκος τοῦ κινδύνου λεγόμενος, ὅστις ἀρκεῖ νὰ σημάξῃ διὰ νὰ θέσῃ εἰς κίνησιν ὅλας τὰς ἀντλίας, καὶ ἐν διαστήματι ὀλίγων λεπτῶν νὰ μεταβάλλῃ ὅλην τὴν σκηνὴν εἰς δεξαμενὴν καὶ νὰ τὴν καλύψῃ μετὰ καταρράκτην ὕδατος. Ἀνεπιτήδειός τις ἐργάτης ἃς θέσῃ ἀναμμένην λαμπάδα ὀπισθεν σκηνογραφίας τινὸς, ἢ λυχνία τις ἃς θερμάνῃ πέραν τοῦ δέοντος τὸ ἐπ' αὐτῆς στέγασμα, καὶ ἀμέσως ὁ ἀντλητὴς, χωρὶς νὰ σκεφθῆ ὅτι μέλλει νὰ ταραξῆ τὴν παράστασιν, ἢ νὰ ἀνησυχῆσῃ τὸ κοινόν ἢ νὰ διακόψῃ τὸν περιπαθέστερον στίχον ἢ τὸ εὐδοκίμου ἔσμα τοῦ ἠθοποιού, προβαίνει εἰς τὸ ἔργον του. Ἄλλ' ἰδίως ἡ ἐπαγρύπνησις τῶν ἀντλητῶν ἀπαιτεῖται εἰς τὰς μεγάλας ἐκείνας πυρπολήσεις, ὅποτε ἅπανα ἡ σκηνὴ καλύπτεται ὑπὸ πυρὸς, φλόγες παντοίων χρωμάτων χύνονται τῆδε κακῆσε δίκην βροχῆς, καὶ ὀλόκληρος ἡ σκηνογραφία καταβυθίζεται εἰς τὸ τρίτον πάτωμα ἢ τὸ ὑπόγειον, ὡς κατὰ τὴν τελευταίαν πρᾶξιν τοῦ Προφήτου. Τότε ἡ προσοχὴ των τετραπλασιάζεται καὶ ἡ παρουσία των ἐστὶν ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἔστιν ἀνεύ, διότι συγκρότητα συμβαίνει νὰ προλαμβά-

νωσιν ἀληθεῖς καὶ τρομερὰς πυρκαϊὰς, αἵτινες ἀνευ αὐτῶν ἤθελον μεταβάλλει ὀλόκληρον τὴν σκηνὴν καὶ τὸ θέατρον εἰς κόνιν καὶ ἐρείπια, καὶ ὅπου αἱ φλόγες ἤθελον βόσκει εὐκόλως ἐν μέσῳ τοῦ σωροῦ ἐκείνου τῆς χαρτίνης ὕλης, τῶν ὑφασμάτων καὶ τῶν σανίδων.

Ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου τούτου τῶν ἠθοποιῶν, τῶν μηχανικῶν καὶ τῶν ἀντλητῶν, περιφέρονται οἱ ἀμφιεσταὶ καὶ οἱ βράπται, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ ὅπως διορθώσῃσι σχισθεῖσιν τινὰ ἐνδυμασίαν ἐξ ἀπροσεξίας ἢ κατακαυθέν τι ἱμάτιον, οἱ περικημιδοποιοὶ καὶ οἱ κομμωταί, ἔχοντες ἕκαστος πρόχειρα τὰ ἴδια αὐτῶν ἐργαλεῖα. Μ' ὄλην ὁμῶς τὴν αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν τοῦ νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν σκηνὴν ξένα ἄτομα, δὲν λείπουν πολὺ ἀπὸ τὰ παρασκήνια αἱ μητέρες τῶν ἠθοποιῶν, αἱ ὑπηρετρίαι τῶν πρωτοχρρευτῶν, τὰ βωβὰ πρόσωπα, καὶ τόσος ἄλλος κόσμος, ὅστις περιγυροῦνται ἐκτελῶν μίαν ὑπηρεσίαν. Ἐκ τῆς κινήσεως ταύτης εὐκόλως πείθεται πᾶς τις ὅτι τὸ ὄπισθεν τῆς αὐλαίας μέρος τοῦ θεάτρου δὲν εἶνε συνήθως τόπος διασκεδάσεως, ὡς φαντάζονται τινες· οὔτε δὲ αὐτοὶ αἱ ἠθοποιοὶ, οὔτε αἱ παραστάτρια φροντίζουσι ποσῶς νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς γέλωτας καὶ ἄλλα ἐπουσιώδη, μίαν ἔχοντες ἐνασχόλησιν τὸ μελετᾶν τὸ ἴδιον πρόσωπον, καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου τὸ φροντίζειν καὶ συλλογίζεσθαι περὶ τῆς ἐπιτυχίας των, περὶ τῆς εὐνοίας τοῦ κοινῆ καὶ τῶν χειροκροτήσεων αὐτοῦ. Τοσοῦτῳ δὲ μᾶλλον ἀπασχολοῦσιν αἱ ἰδέαι αὐταὶ τοὺς ἠθοποιοὺς πάσης τάξεως, καθόσον μετὰ τοῦ προτερήματος ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσι δύναμιν καὶ γενναιοψυχίαν.

Ἡ πλατεῖα τοῦ θεάτρου, ταυτέστι τὸ ἐκτὸς τῆς σκηνῆς μέρος ὅπου διαμένουσιν οἱ θεαταί, καίτοι παρουσιάζουσα εἰς τὴν θεῶν τοσαύτην ποιικιλίαν, δὲν ἔχει ὁμῶς τόσα πολυτύνθητα μέρη ὅσα ἡ σκηνή. Μέγας πολυέλιος ἐξ ἀερίου, αἰωρημένος ἐκ τῆς στέγης, φωτίζει τὴν πλατεῖαν, ἐκτὸς τῶν πέριξ τῶν θεωρείων ὑπαρχόντων σωλήνων ἀερίου, οἵτινες, ἀναπτόμενοι κατὰ ἑκατοντάδας κατὰ τὰς εὐεργετικὰς παραστάσεις ἢ τὰς ἐορτάς, καταθαμβοῦσιν τὴν θεῶν καὶ προξενοῦσι πᾶν εἶτι μεγαλοπρεπὲς καὶ λαμπρὸν. Εἰς τὸ ἀπλετοῦν δὲ ἐκεῖνο φῶς προσθετὸν καὶ τὴν ποιικιλίαν τῶν γυναικείων κοσμημάτων, καὶ τὰς πολυχρῶμους ἐνδυμασίας, ἅτινα πάντα ἐπαυξάνουσι τὸ θελκτικὸν καὶ ἐξυπνίζουσι τὴν κοιμημένην φαντασίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπειδὴ δὲ τούτων πάντων εἶνε εὐκόλον νὰ συλλάβῃ τις ἰδέαν, καὶ οὐδεὶς μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ὑπάρχει ὅστις νὰ μὴ ἐνετρέψῃσιν εἰς τὴν ὠραιότητα

Εὐρωπαϊκοῦ θεάτρου, διὰ τοῦτο, ἀποφεύγοντες πᾶσαν περιτολογίαν, ἣν ἐπιφέρει ἡ περιγραφή συγχρόνων πραγμάτων, κρίνομεν εὐλογον νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα περιέργους τινὰς συνηθείας τῶν ἀρχαίων θεάτρων τοῦ μεσαιῶνος καὶ τροποπλήσεις ἀρκετὰ παραδόξους.

Κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' ἡ σκηνὴ δὲν ἀνῆκεν ἀποκλειστικῶς ὡς σήμερον εἰς τοὺς ἠθοποιοὺς, ἀλλ' ἦτο κοινὸν κτῆμα αὐτῶν καὶ τὰξέως τινος θεατῶν. Ἦτο τοῦ συρμοῦ τότε οἱ Μαρκεσίοι καὶ ὅλοι οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἀνωτάτην ἀριστοκρατίαν νὰ τοποθετῶνται ἐπ' αὐτῆς τῆς σκηνῆς ἐκατέρωθεν τῶν παραστατῶν, με κίνδυνον νὰ ἐπιφέρωσιν ἐμπόδιον εἰς τὰς κινήσεις των, νὰ κωλύσωσι τὴν θεῶν τοῦ ἀκροατηρίου καὶ νὰ συγκρίσωσι τὴν παράστασιν. Ἀδιαφοροῦντες δὲ περὶ τῶν παρατηρήσεων τοῦ κοινῆ, ἐστρεφον πρὸς αὐτὸ τὰ νῶτα καὶ συνδιελέγοντο συχνότατα ὑψηλοφῶνως, μέχρι βαθμοῦ πολλῆς τοῦ παρεμποδίζειν καὶ διακόπτειν τὸ ὄραμα. Διεπληκτίζοντο δὲ καὶ ἐφιλονείκουν, ὅτε ἦσαν ἐν εὐθύμῳ διαθέσει, ἄλλοτε μὲν μετὰ τὸ παριστάνον πρόσωπον ἄλλοτε δὲ μετὰ τὸν ξεφυτιλλιστὴν τῶν λυχνίων, διότι διὰ τοῦ εὐτελοῦς καὶ φειδωλοῦ φωτὸς τῶν δι' ἐλαίου λυχνίων ἐφωτίζετο τότε τὸ προσκηνίον καὶ ἡ σκηνή. Ἡ παράλογος καὶ ἀτοπος αὕτη συνήθεια, τῆς ὁποίας ἡ κατάργησις χρεωστεῖται εἰς τὸν Βολταῖρον, ἐννοεῖται ὅτι ἀπέβαινε αἴτιον πολλῶν θορυβῶν καὶ διαπληκτισμῶν, διότι οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἀντιλέξῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἐντὸς τῆς σκηνῆς θεατῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ ἠθοποιοὶ ἐφοβοῦντο πολὺ τὰς παρατηρήσεις καὶ ἀπελάς τῶν ἰσχυρῶν τούτων τῆς ἡμέρας.

Ἐνίοτε συνέβαινε ἡ σκηνὴ νὰ πλημμυρῆται ὑπὸ τοσοῦτου πλήθους εὐπατριδῶν, ὥστε οἱ ἠθοποιοὶ δυσκόλως ἐκινούντο, καὶ ἔπρεπε νὰ προσέχωσι πολὺ, κατὰ τὰς κινήσεις των ἢ καὶ κατὰ τὴν μεταξὺ τῶν πυκνῶν αὐτῶν τάξεων περιστροφή των, μήπως βίψωσι φενακὴν τινὰ, ἢ μήπως βλάψωσι τὴν πολύτιμον ἐνδυμασίαν τῶν παρακαθημένων διὰ βιαίας τινὸς χειρονομίας· εἰς ταύτην περίπτωσιν ἡ βῆξις ἦτο ἀφευκτος, καὶ ὁ ἠθοποιὸς ἔπρεπε νὰ ἀπαλλαγθῇ διὰ τῆς φυγῆς. Ταῦτα πάντα φαίνονται εἰς ἡμᾶς σήμερον μυθῶδη καὶ παράδοξα, καὶ ὁμῶς ἐπιβεβαιούνται ὑπὸ τῆς ἱστορίας. Εἰς τὴν παράστασιν μιᾶς τῶν τραγωδιῶν τοῦ Φαβάρτου, περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, ἡ σκηνὴ τοσοῦτῳ καταπολιορκημένη εὐρέθη τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο ὑπὸ τῶν αὐθαιρέτων τούτων θεατῶν, ὥστε οἱ ἠθοποιοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ παρουσιάζωνται ἀνὰ εἰς εἰς τὴν σκηνὴν, καὶ τὸ δράμα μετεβλήθη παραδόξως εἰς κωμικοτραγωδίαν.

Καὶ ὁμῶς τὸ τότε κοινόν, ὅσον καὶ ἂν ἦτο συνειθισμένον εἰς τὰς καταρχήσεις ταύτας καὶ ἐφοβεῖτο ὄχι τόσον τοὺς εὐπατριδας ὅσον τὴν σπάθητων, ἔχανε ἐνίοτε τὴν ὑπομονὴν του καὶ ἐτόλμα νὰ διαμαρτύρεται κατὰ τῶν σφετεριστῶν ἐκείνων ξένων δικαιωμάτων καὶ καταχραστῶν. Ἡμέραν τινὰ τοῦ 1655 ἔτους, ἐνῶ παριστανον τὴν ἀγνωστον τραγωδίαν Ἀδὲν-Σαῖδ, ἀξιωματικὸς τις τῆς Γαλλικῆς φρουρᾶς, ὁ Ἰππότης Τιντινιακ, ἴστατο ὄρθιος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θεάτρου. Εἰς ἐκ τῶν θεατῶν, χάσας τὴν ὑπομονήν του, ἔκραξεν ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς πλατείας: « Ἄς κατήσῃ πλέον ὁ ὑποβλεῦσι! » Ὁ Ἰππότης, χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὴν ὕβριν ταύτην, ἐξηκολούθει νὰ ἴσταται εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ὅτε αἱ ἐπιφωνήσεις ἐδιπλασιάσθησαν πανταχόθεν· ἤρχισαν δὲ νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς αὐτὸν ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, ἄνωθεν καὶ κάτωθεν, καὶ νὰ τῷ ἐπιτάττωσι με φράσεις χυδαίας οὕτως: « Ἄ! ἐκεῖ κάτω, ὁ ἀνθρώπος μετὰ τὸ σιδηρόφαιον ἐνδυμα, τὸ παρυφασμένον με χρυσοῦν καὶ με μέταξαν, χρῶμα αἵματος, ἢ κάθου ἢ ὑπαγόρευε! » Ὁ ἀξιωματικὸς, αἰσθανθεὶς ζωηρὰν τὴν προσβολὴν καὶ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ προσποιῆται τὸν κωφόν, ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ χείλους τοῦ προσκηνίου καὶ στραφεὶς πρὸς τὸ κοινόν εἶπεν: « Ἰπαγορεύω ὅτι ὅλοι σας εἴσθε γελοῖοι, τοὺς ὁποίους θὰ ξυλοκοπήσω ἀντὶ τῆς ἀνὲν ἡσυχάστετε! » Ἡ ἱστορία προσθέτει ὅτι τὸ κοινόν ἐσιώπησε πάραυτα. Ἰδοὺ εὐπειθὲς τῶντι καὶ πολύτιμον κοινόν, διότι, ἂν συνέβαινε τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, φαντάζεται ἕκαστος ὅποιον λύσιν ἤθελε λάβει τὸ ὄραμα.

Ἡ πλατεῖα τῶν σημερινῶν θεάτρων, τὴν ὁποῖαν πολλοὶ ἀκατάδεκτοι εὐγενεῖς θεωροῦσιν ὡς ἀκατάλληλον δι' αὐτοὺς καὶ περιβόλον τοῦ ὄχλου, εἶνε μία σημαντικωτάτη πρόοδος παραβαλλομένη πρὸς τὴν πλατεῖαν τοῦ μεσαιωνικοῦ θεάτρου. Ἐπρεπε πάντες νὰ μένωσιν ἐν αὐτῇ ὄρθιοι, ἐκτὸς τῶν ἐνώπιον τοῦ παρασκηίου καθημένων εὐπατριδῶν, συνωθούμενοι ἀμοιβαίως ἐν διαστήματι τριῶν ἢ τεσσάρων ὠρῶν χωρὶς νὰ ἐξέρχωνται τοῦ θεάτρου, φέροντες μετ' αὐτῶν τὰ φορέματα τὰ ξίφη καὶ τὰς βάρδους των, διότι δὲν ὑπῆρχον ἱματιοφύλακες· ἐκτὸς τούτου δὲν εὐρίσκοντο πάντοτε καὶ εἰς καλὴν γειτονίαν, διότι ἔβλεπον πλησίον των ὑπηρετάς, λακκαίους καὶ ὄλον τὸν σφαιρώδη ὄχλον εὐχερῶς εὐχόμενον εἰς τοὺς διαπληκτισμοὺς καὶ τὰς ἐριδας, βαλαντιοτόμους κλέπτοντας ἐπανωφόρια καὶ μαγνηθία, καὶ μαθητὰς ἢ στρατιωτικὸς σύροντας τὸ ξίφος εἰς τὴν παραμικροῦσαν ἐνδοεξιν προσβολῆς, εἰς τρόπον ὥστε ἔπρεπε

νὰ ἐπεμβαίνη πάντοτε ἡ νυκτοφυλακὴ ἢ ἡ χωροφυλακὴ. Οὕτω τῷ 1657 ἀπηγορεύθη εἰς τὰ θορυβώδη ταῦτα ἄτομα τοῦ νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ θέατρον μετὰ τὰ ξίφη των.

Οἱ ἠθοποιοὶ ἦσαν εἰς ὀλίγην ὑπόληψιν παρὰ τῷ λαῷ, ὅστις ἐθεώρει αὐτοὺς ὡς ἰδιὸν του κτῆμα, ἀγοραζόμενον διὰ τῆς πληρωμῆς καὶ προωρισμένου εἰς τὸ νὰ διασκεδάσῃ αὐτόν. Οὕτω λοιπὸν πολλὰί πολλαῖς ἀποστροφαὶ ἐγίνοντο παρὰ τοῦ τυχόντος πρὸς τὸν σφάλλοντα ἠθοποιόν, καὶ μία μόνη τοιαύτη διακοπὴ ἤρκει ὅπως θέσῃ εἰς κίνησιν τοὺς παντοδαποὺς κροτητὰς καὶ συρικτὰς καὶ ταρχοποιοὺς, ἐξ ὧν ἐβρίθον τὰ θέατρα. Ἡμέραν τινὰ ἀνέδη ἐπὶ τῆς σκηνῆς μία ἀσχημὸς καὶ οὐσειδῆς ἠθοποιός, ἠτις ἐτάραττε τὰ νεῦρα τῶν ἀκροατῶν· ὅτε δὲ ἐφθασεν εἰς τὸν στίχον τοῦτον:

Τί κάμνετε; τί θὰ εἰπῶν, φίλοι, εἰς τὴν Ἑλλάδα;

μία ἀυθᾶδης φωνὴ ἐκ τοῦ βάθους τῆς πλατείας ἀπετελείωσεν αὐτόν οὕτως:

Ὅτ' εἶσαι μία ἄνοστος κι' ἀθλία ἀγελάδα!

καὶ ὁ γέλως καὶ αἱ ποδοκροτήσεις διήρκεσαν ὀλόκληρον τέταρτον τῆς ὥρας. Τοιαῦτα ἀνέκδοτα, παρέχοντα δείγματα ἀπαράδειγματιστοῦ θρασυτητος καὶ αὐθαδείας ἀπιστεύτου, ἔχομεν ἄπειρα, ἅτινα σήμερον βέβαια μετ' ἀγανακτήσεως καὶ ἀποστροφῆς ἀναγινώσκωμεν.

Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ πλατεῖᾳ συνέβαινον τοιαῦτα παρατράγωδα, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ σκηνῇ μεταξὺ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἠθοποιῶν, ὅπου ἔχομεν παράδειγμα μονομαχίας μεταξὺ δύο κυριῶν ὀπισθεν τῶν παρασκηίων. Ἀλλὰ τὸ τρομερώτερον πάντων εἶνε τὸ ἐξῆς, συμβάν ἐν Σουηδία ἐν ἐποχῇ ὅλως βαρβάρῳ καὶ παρὰ λαῷ βαρβαροτέρῳ. Παριστάνοντο ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Β' τὰ Μυστήρια τοῦ Πάθους. Ὁ ἠθοποιός, ὅστις παρίστα τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἦτο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὁ δὲ παριστῶν τὸ πρόσωπον Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου, ἀντὶ τοῦ νὰ περιρισθῇ νὰ κεντήσῃ μόνον διὰ τῆς λόγχης τὴν πλευρὰν τοῦ ἐσταυρωμένου, παραφερθείς ὑπὸ τῆς ζέσεως τῆς πράξεως, ἐθύθισεν αὐτὴν χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῇ εἰς τὸ σῶμα τοῦ δυστυχοῦς ἠθοποιῶ. Οὗτος πίπτει πάραυτα νεκρός, καὶ κατασυντρίβει κατὰ τὴν πτωσίν του τὴν τὸ πρόσωπον τῆς Παρθένου παριστάνουσαν ἠθοποιόν. Ὁ βασιλεὺς πλήρης ἀγανακτήσεως ὄρμα κατὰ τοῦ Λογγίνου, καὶ δι' ἐνός κτυπήματος τοῦ ξίφους του ἀποκόπτει τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀθλίου ἐπὶ τῶν πτωμάτων τῶν δύο θυμάτων· ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν, τοὺς ὁποίους ἡ ἀλήθεια τοῦ παιγνιδίου τοῦ Λογγίνου ἐθέληξε, παροργισθὲν διὰ τὴν βάρβαρον ἐπέμβασιν

τοῦ Ἰωάννου, ρίπτεται ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸν κατακερματίζει.

Ἴδου μία τραγικὴ λύσις, ἣτις φαίνεται ἀπίθανος εἰς ἡμᾶς σήμερον. Ἄς σταματήσωμεν πλέον ἐν ταῦθα, διότι πᾶν ὅ,τι ἄλλο συμβᾶν τιαύτης φύσεως ἠθέλαμεν ἀπαντήσει, ἀναδιφῶντες τὴν ἱστορίαν τοῦ θεάτρου μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, θέλει εὐρεθῆ ὡγρὸν, παραβολλόμενον πρὸς τὴν μεγαλοπρεπή καὶ ἐνταύτῃ ἀγρίαν ταύτην καταστροφήν!

P.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ. — Τὰ χρονικὰ τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων παρέχουσιν ἡμῖν πολλὰ παραδείγματα ἰσχυρῶν ὑπουργῶν, οἵτινες τὸσαύτην ἐπιβροήν ἐκτίσαντο ἐπὶ τῶν βασιλείων καὶ ἡγεμονῶν των, ὥστε κατήνησαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νὰ ᾔνε βασιλεῖς πράγματι. Εἰς τὴν παράδοξον δὲ ταύτην προαγωγήν πολλῶν τοιούτων ἀρχολιπάρων ὁμολογητέον ὅτι συνέτεινε κατὰ μέγα μέρος καὶ ἡ ἀδυναμία τοῦ χαρακτῆρος τῶν κυρίων των.

Τὸν Αὐγούστον Ἰσχυρὸν, δεῦτερον Σάξωνα βασιλέα τῆς Πολωνίας, ἀποθανόντα τῷ 1753, διεδέχθη ὁ υἱὸς τοῦ Αὐγούστου Γ', φύσει ἀπαθής, ἀδρανὴς τὸν χαρακτῆρα καὶ ἐπιηραζόμενος ὑπὸ τῶν αὐλικῶν καὶ ἀκολούθων του. Ὁ ἀληθὴς κυρίαρχος ἦτο τότε ὁ περίφημος Κόμης Δὲ Βρουῦλ, ὅστις εἶχε τριάκοντα ὑπουργήματα, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ καταστρεπτικὴ πολυτέλεια ὑπερέβη τὴν τοῦ Καρδινάλιου Μαζαρίνου καὶ τὴν τοῦ Δεφυκέτου. Διηγοῦνται ὅτι ἡ ἱματιοθήκη του κατεῖχε δύο ἐκ τῶν μεγαλητέρων αἰθουσῶν τοῦ παλατιοῦ, καὶ ὅτι δι' ἐκάστην ἐνδυμασίαν του εἶχε προωρισμένον ἰδιαιτέρον χρυσοῦν ὠρολόγιον, ταμβακοθήκην, ξίφος καὶ βιάβδον, ἅπαντα πολυτελῆ καὶ πολυτίμητα. Ἄλλ' ἡ παραδοξότερα πολυτελείας τάσις του ἦτο πρὸς τὰς φενάκας, ἐξ ὧν ἠριθμοῦντο ὑπὲρ τὰς πεντακοσίας. Διὸ καὶ Φριδερίκος ὁ Μέγας, ὅτε κατέσχε τὸ παλάτιόν του κατὰ τὸν ἑπταετῆ πόλεμον, εἰσελθὼν μίαν ἡμέραν εἰς τὸν θάλαμον, ἐν ᾧ ἦσαν αἱ φενάκαι, καὶ ἰδὼν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἀνέκραξεν ἀνυψῶν τοὺς ὤμους του: «Θεέ μου! πόσαι φενάκαι δι' ἀνθρώπων, ὅστις δὲν ἔχει κεφαλὴν!»

ΓΝΩΜΙΚΑ ΑΡΑΒΙΚΑ. — Τὰ ἐξῆς περίεργα γνωμικὰ ἀποσπῶμεν ἐκ τινος Συλλογῆς Ἀραβικῶν ἀποφθεγμάτων. Γνωστὸν δὲ ὅτι τὰ Ἀσιατικὰ ἔθνη ἐπιδίδουν φυσικὰ εἰς τὰ γνωμικὰ καὶ τὰς παροιμιώδεις βήσεις.

— Ὁ βόρβορος κρύπτει τὸν ἀδάμαντα, πλὴν δὲν τὸν μιαίνει.

— Τὸ κέρασ δὲν βαρύνει τὸν ταῦρον, οὐδ' ἡ πτέρυξ τὸ πτηνόν.

— Εἰς τὰ χαμηλὰ μέρη οἱ λόφοι θεωροῦσιν ἑαυτοὺς ὡς ὄρη.

— Τὸ κάλλιον φυλαττόμενον μυστικὸν εἶνε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν λέγεται.

— Καὶ ἀθάνατον νερὸν ἐὰν βρέξῃ, πάλιν ἀπὸ τὸν κλάδον τῆς ἰτέας καρπὸν δὲν θὰ φάγῃ.

— Ἡ ἀμάθεια θανατοῖ τὸν ἀμαθῆ καὶ πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· τὸ σῶμα τοῦ ἀμαθοῦς ἀνθρώπου εἶνε τάφος πρὶν ἢ καταβῆ εἰς τὸν τάφον.

— Ἐὰν τὰ βέλη δὲν ἀπεχωρίζοντο ἀπὸ τῶν τόξων, δὲν θὰ ἔφθανον εἰς τὸν σκοπὸν.

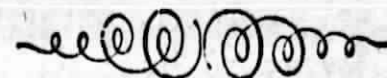
— Δὲν βλέπεις τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὁποίας κυλίσονται τὰ πτώματα, ἐνῶ οἱ μαργαρίται καὶ τὰ κοράλλια μένουσιν εἰς τὸν βυθὸν αὐτῆς;

— Τὸ ψεῦδος, τὸ ἔχον σκοπὸν τὴν συμφιλίωσιν, εἶνε προτιμότερον τῆς σκανδαλώδους ἀληθείας.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΑΛΗ. — Οἱ Μωαμεθανοὶ καὶ ἄλλα μὲν πολλὰ διηγοῦνται περὶ τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ Ἀλῆ, ἐξαδέλφου, γαμβροῦ καὶ διαδόχου τοῦ Μωάμεθ, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ τὸ ἀκόλουθον ἀνέκδοτον:

Ἐνῶ ποτὲ ὁ Ἀλῆς ἦτο ἔτοιμος νὰ κινήσῃ εἰς μακρὰν ὁδοπορίαν, ξένος τις ἐπαίτης ἦλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ τὸν παρεκάλεσεν ὅπως τῷ δώσῃ ὀλίγον ἄρτον. Ὁ Ἀλῆς διέταξεν ἀμέσως τὸν οἰκονόμον του νὰ δώσῃ ἕνα ὀλόκληρον ἄρτον εἰς τὸν ἐπαίτην· ἀλλ' ὁ φειδωλὸς οἰκονόμος, θέλων νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὀχληρὰν ταύτην διαταγὴν, ἐπροφασίσθη ὅτι οἱ ἄρτοι ἦσαν περικεκλεισμένοι ἐν τῷ κορφινίῳ. — «Πολὺ καλὰ λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ἀλῆς, δόσε τον ἐν κορφίνιον. — Ἀλλὰ τὰ κορφίνια εἶνε ἐπὶ τῆς καμήλου. — Δόσε τον λοιπὸν μίαν κάμηλον. — Ἀλλ' αἱ κάμηλοι εἰσὶ συνδεδεμένοι σφικτότατα ἢ μία μετὰ τῆς ἄλλης διὰ σιδηροῦ κλείδου. — Δόσε τον λοιπὸν ὄλας τὰς καμήλους!» ἐπανελάβε μετὰ θυμοῦ ὁ φιλόπτωχος Ἀλῆς.

Ἡ ὑπερβολικὴ αὕτη γενναιότης ἐπροξένησε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν φειδωλὸν καὶ γλίσχρον ἐκεῖνον ὑπηρέτην· κύψας δὲ τὴν κεφαλὴν, ἐξῆλθε καὶ συγκατετίθη νὰ δώσῃ ὀλίγον ἄρτον εἰς τὸν ἐπαίτην.

Ο ΑΝΟΗΤΟΣ ΨΑΡΑΣ.

Ἐνα πρωτὶ ἔς τὸν ψαρῆν Ῥοδόλπον
τὰ ψάρια ἐφάνησαν μικρὰ,
καὶ εὐθὺς τὰ ρίπτει εἰς τὸν κόλπον
διὰ νὰ γίνωσι τρανά.

Πλὴν τοῦ Ῥοδόλπου ἡ μωρία
εἶνε παντοῦ ἐξακουστὴ,
καὶ ἡ πολλὴ του ἀκρισία
εἶνε ἀλήθεια γνωστὴ.

Ψάρι ποῦ φεύγει δὲν ἐπιστρέφει,
καθεὶς τὸ ἔξυρει·
πλὴν ὁ παράφρων ἐλπίδα τρέφει
πὼς θὰ τὸ εὕρῃ.

Καθαρισμὸς τῶν μεταξωτῶν.

Λάβε ἡμίσειαν λίτραν οἰνοπνεύματος (σπίρτου), 100 γράμα μέλανος σάπωνος, καὶ 153 γράμα μέλιτος· ἀνάμιξον τὰ εἶδη ταῦτα, θέτων αὐτὰ ἐπὶ μετρίας πυρᾶς καὶ ἀνακατόνων ἀδιακόπως. Βύθισον ἐντὸς τοῦ μίγματος τούτου ψῆκτραν τριχίνην, δι' ἧς ἄλειψον τὸ ὑφασμα ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. Εἶτα βούτησον τὸ ὑφασμα εἰς κάδδον πλήρη ὕδατος, πλύνε αὐτὸ τρεῖς φορές ἀλλεπαλλήλως χωρὶς νὰ τὸ πιέσῃς, εἶτα κρέμασον αὐτὸ νὰ στεγνώσῃ χωρὶς νὰ τὸ συστρέψῃς (στραγγίσης)· ἀκολούθως σπόγγισέ το με ξηρὸν πανίον, καὶ σιδέρωσέ το ἀπὸ τὸ ἀντίστροφον μέρος. Ἄν ἡ πρᾶξις αὕτη ἐκτελεσθῇ ἐπιμελῶς καὶ μετὰ προσοχῆς,

τὸ μεταξωτὸν ὑφασμα ἀποβαίνει λαμπρὸν καὶ καθαρὸν ὡς πρότερον, χωρὶς νὰ ἀποβάλλῃ τὴν στιλπνότητά του· πρέπει ὁμῶς νὰ ἐξηλώσῃ τις τὸ φόρεμα, τὸ ὁποῖον θὰ καθάρισθ. Ἡ παρασκευασία αὕτη ἐφαρμόζεται εἰς πᾶν εἶδος μεταξωτοῦ, καὶ εἰς αὐτὰ μάλιστα τὰ ξεφτυστὰ μεταξωτὰ, εἴτε λευκὰ εἴτε χρωματισμένα.

Ἀντίδοτον καθησυχαστικὸν τῶν πόνων τῶν σεσηπότων ὀδόντων.

Ἀνάμιξον 8 γράμα αἰθέρος, 5 γράμα καὶ 25 ἑκατοστὰ ὀπίου, 20 σταλαγματιὰς ἀποστάγματος καρυοφύλλου· βρέξον διὰ τοῦ ποτοῦ τούτου τεμάχιον βαμβακίου, τὸ ὁποῖον, εἰσαχθὲν εἰς τὸν σεσηπότα ἢ κοῦφον ὀδόντα, ἀποκοιμίζει τοὺς πόρους ἀμέσως.

Καθαρισμὸς τῶν ὑέλων.

Ὁ ὕελος, τριβόμενος διὰ τεμαχίου ὑφάσματος βεβρεγμένου εἰς οἰνόπνευμα καὶ ὕδωρ, ἀποβάλλει μόνον τὴν ἐπ' αὐτοῦ κόκκιν, δὲν καθίσταται ὁμῶς καὶ διαφανὴς καὶ στιλπνός. Πρὸς τοῦτο λαμβάνομεν ἐν τέταρτον λίτρας ὕδατος, ὅπερ θέτομεν εἰς τὸ πῦρ, καὶ κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ κοχλάσματος ρίπτομεν ἐντὸς αὐτοῦ δύο κοχλιαρίας καλοῦ ὄξους· εἶτα προσθέτομεν τεμάχιον λευκοτάτης κιμωλίας, περίπου βάρους 16 γραμμῶν, καὶ ἀποσύρομεν τὰ εἶδη ταῦτα ἀπὸ τὸ πῦρ. Ἀφοῦ δὲ σπογγίσωμεν καλῶς τοὺς ὑέλους με οἰνόπνευμα καὶ ὕδωρ, ὡς εἴρηται, διαπερῶμεν ἐντὸς λεπτοῦ πανίου τὴν περιγραφείσαν σκευασίαν, εἶτα βρέχομεν δι' αὐτῆς τεμάχιον δέρματος καὶ σπογγίζομεν με αὐτὸ ἐλαφρὰ τοὺς ὑέλους.

Καθαρισμὸς τῶν χρυσοῦν κοσμημάτων ἢ σκευῶν.

Λάβε μίαν λίτραν ὕδατος καὶ 64 γράμα ἀμμωνιακοῦ ἁλατος· ρίψε εἰς τὸ ὕδωρ τὰ κοσμηματα, τὰ ὁποῖα θέλεις νὰ καθάρισθ, καὶ ἄφες αὐτὰ νὰ βράσουν ἡμίσειαν ὥραν. Ὅταν τὰ ἐξάξῃς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, θέλουν ἐπανακτήσει τὴν προτέραν των στιλπνότητα, ἀφοῦ μάλιστα τὰ τρίψῃς καὶ με κιμωλίαν.

Περὶ πρόφυλάξεως τῶν σιτηρῶν ἀπὸ τῶν ποντικῶν.

Εἶνε πασίδηλον ὅτι ζῶα τινα ἔχουσιν ἰδιαιτέραν κλίσιν πρὸς τινὰς ὀσμῆρας ὕλας, εἰς τρόπον ὥστε αἱ ὀσμῆραι αὗται ὕλαι προσέλκουσιν αὐτὰ πολλάκις ἐκ μακρυνῶν ἀποστάσεων. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρουσι τὴν τῶν γαλῶν πρὸς τὴν ρίζαν τοῦ νάρδου ὀσμῆν, πρὸς ἣν ἐρχόμεναι κυλίσονται

ἐπ' αὐτῆς καὶ τὴν καταξοφίζουσιν. Ὅμοια φαίνονται ἰδυνάμεθα πάμπολλα νὰ ἀναφέρωμεν περιρριζώμεθα ὅμως ἀναφέροντες ὅτι ἡ ὄσμη τοῦ προσφάτου πεπερώδους ἡδυσμίου (Menta peperita), φλησκοῦνι συνήθως καλούμενου, δὲν ἀρέσκει ποσῶς εἰς τοὺς ποντικούς. Ὅστε ἐὰν ἐν τὸς τῶν σωρῶν τοῦ σίτου θέσωμεν εἰς διάφορα μέρη κλώνους τινὰς τοῦ πεπερώδους ἡδυσμίου, ἢ ἔτι καλῆτερα, ἐὰν θέσωμεν ἐντὸς καταλλήλου ἀγγείου ὀλίγας σταγόνας τοῦ ἐκ τοῦ φυτοῦ τούτου ἐλαίου, οἱ ποντικοὶ φεύγουσιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ τόπου, καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ σίτος διατηρεῖται ἐκ τῆς βλάβης αὐτῶν.

Ἄσπράδιον, τὸ λεγόμενον Παρθενικὴν γάλα.

Λάβε 20 γράμα γλυκῶν ἀμυγδάλων καὶ 8 γράμα πικρῶν, ρίψον δὲ αὐτὰ εἰς θερμὸν ὕδωρ διὰ νὰ ξεφλουδισθῶσιν, εἶτα θές αὐτὰ εἰς πέτρινον ἰγδίον καὶ κοπάνισέ τα, προσθέτων ὀλίγον κατ' ὀλίγον 140 γράμα ῥοδοστάγματος· εἶτα διαπέρασον ὅλον αὐτὸ τὸ μίγμα ἐντὸς τουλπανίου, καὶ ἐπειτα πρόσθετες 1 γράμον μουσχολιδάνου (benjoin). Τὸ ἄθων τοῦτο μίγμα χριόμενον εἰς τὸ πρόσωπον συντείνει τὰ μέγιστα πρὸς ἐξαφάνισιν τῶν φακίδων, πρὸς ἀποσόθησιν τῶν κηλίδων τῆς πυρρότιτος καὶ πρὸς ἀναζωογόνησιν τοῦ χρώματος ἐν τῷ προσώπῳ.

Κατασκευὴ τῆς ζύμης, τῆς λεγομένης Cold cream.

Λάβε 250 γράμα γλυκῶν ἀμυγδάλων, 64 γράμα λευκοῦ φαλαίνης ἢ κητίνης, 16 γράμα λευκοῦ κηρίου· ἀφοῦ ξεφλουδισθῶσι τὰ ἀμύγδαλα, κοπάνισον αὐτὰ εἰς πέτρινον ἰγδίον, εἶτα πρόσθετες τὴν κητίνην, τὸν κηρὸν, 52 γράμα ῥοδοστάγματος, 8 γράμα Κολωνιακοῦ ἀνθονάματος (eau de Cologne) καὶ σταλαγμοῦς τινὰς μουσχολιδάνου (μεντζουβίου ῥητινώδους, benjoin). Ἀνάμιξον ὄλα κὺτὰ τὰ εἶδη καὶ ρίψον ἐντὸς διηθημιστηρίου (*), εἶτα ἐπάναφερέ τα εἰς τὸ μαρμαρίνον ἰγδίον· ὅταν δὲ πήξωσι, τότε κοπάνισέ τα πάλιν μέχρις οὐ ἀποτελέσωσι μίγμα ἢ ζύμην (κρέμα), καὶ τότε θές αὐτὰ ἐντὸς ἀγγείων. Ἀφοῦ νιφθῆ τις, ἀλείφει δι' αὐτοῦ ἀπαλὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας, καὶ σπογγίζεσθαι μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας· ἡ ζύμη αὕτη ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ἐξαφανίζῃ τὰς φλογώσεις τοῦ προσώπου.

(*) Ὅπως ἐκρίναμεν εὐλογον νὰ μεταφράσωμεν τὴν λέξιν bain-Marie ἔστι δὲ τοῦτο ἀγγεῖον πλήρες θερμοῦ ὕδατος, ἐν ᾧ εἰσάγονται ἕτερον ἀγγεῖον, περιέχον ὅ,τι θέλομεν νὰ θερμάνωμεν.

ΠΟΙΗΕΕΕ.

ΛΥΡΙΚΑ ΤΕΜΑΧΙΑ. (*)

(Ἐκ τῶν τοῦ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ).

Α'.

Τὸν Πλάστην μου καὶ Κύριον εὐλόγει τὰ ἐντός μου·
ἔμεγαλύνθη, Κύριε, ὁ ῥύστης καὶ Θεός μου!
Τὸ ἅγιόν σου ὄνομα αἰνέσω καὶ ὑμνήσω,
Θεε! μεγαλοπρέπειαν καὶ δόξαν ἐνεδύσω.
Ἐπέθου τοὺς δακτύλους σου κ' ἐκύρτωσας εἰς ὄθλον
τὸν οὐρανόν, περιλαβὼν εἰς τὴν παλάμην ὄθλον.
Ἐκ στόματος καὶ νεφθῶν καὶ ἠλεκτρισμένων ζῶων,
ὦ Πλάστα, ὕμνον ἄθλον ἐξάγεις καὶ ἄθλων!
Ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν; εἰς ἀνθηρὰς ἐκτάσει
τὰ ζῶα, καὶ μέγαν ὁ δράκων τῆς θαλάσσης
τὴν ἡμερούσιον αὐτῶν περιζητούντες βρῶσιν,
τῆς ἀψιλοῦς σου δεξιᾶς τὰ δῶρα προσδοκῶσιν.

Ἄλλὰ τὴν παρουσίαν σου, Θεε, πῶς ἐξημνήσω;
ὁ Ἰορδάνης βλέπων σε ἀνέδραμεν ὀπίσω.
Σὲ εἶδε κ' ἐφυγεν εὐθὺς ἡ θάλασσα, τὰ ὄρη
ἐσκίσησαν ὡς ἔλαφοι, ὡς τῶροι κερασφόροι.
Βουά! πῶς ἐσκιτήσατε; καὶ σὺ, πελάγους κύμα,
πῶς ἐφυγες; καὶ, ποταμέ, πῶς ἐστρέψας τὸ ὄρη;

Εἰς ἔξουσίαν ἔβαλες ἀπάσης τῆς ἡμέρας
τὸν ἥλιον, κ' ἐξέρχεται διώκων τοὺς ἀπτέρως
ἐκείνος, ὡς ἀπὸ πλάστου νεόνυμφος προβαίνει·
τὸ δὲ μακρόν του στάδιον ὡς γίγας διαβαίνει,
ταχέϊον ἦνυσεν ὄδον, καὶ τὸ κατάντημά του
εἰς οὐρανὸν τὸν ἔσχατον ἐξ οὐρανοῦ ἔσχατου.

Ὁργισθης; ἰδοὺ σείεται ἡ γῆ ἐκ θεμελίων,
καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ἐξέρχεται πῦρ θεῖον.
Ὁ λάμπων δὲ ὡς ἥλιος ὡς νῦξ προβαίνει μέλας,
κ' εἰς σκοτεινὰς ὁ φωτεινὸς ἐκάθησας νεφέλας·
κ' ἐρχόμενος ὡς θέλλα ἐκ πέρατος περάτων,
κρατεῖς εἰς τὴν παλάμην σου κατακλυσμὸν ὑδάτων.

Τὸν Πλάστην μου καὶ Κύριον εὐλόγει τὰ ἐντός μου·
ἔμεγαλύνθη, Κύριε, ὁ ῥύστης καὶ Θεός μου!

Β'.

Εἰς τὸν οὐρανόν, ὁ χρόνος καθὼς τ' ἀνθ' εἰς τὸν λειμῶνα,
τ' ἀστρα φέει καὶ μαρσίνει·
καὶ τῆς φύσεως ὑφαίνει μία χεὶρ τοῦ χιτῶνα,
ἄλλη δὲ τὸν ἀποσάινει.

Ἄξονα ὁ Πλάστης στρέφει μέγαν καὶ ἠλεκτρισμένον,
Αὐτὸς λάμπων ὡς ἀδάμας,
καὶ ἀκούεται ὁ κρότος τῶν γαιῶν τῶν στρεφομένων
εἰς τὰς θείας τοῦ παλάμας.

Καὶ τὰ πνεύματα κινῶνται καὶ βαστάζουσι χρυσίνους
εἰς τὴν χεῖρά των ὕδριας,
καὶ βαντίζουσιν ἀπαύστως τοῦ παντός τὰς σαπφειρίνους
λευφόρους καὶ πλατείας.

(*) Τὰ τρία ταῦτα λυρικά τεμάχια, ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ αἰθερίου ποιητοῦ Παναγιώτου Σούτσου, κρίνομεν καλὸν ἔπος προσφέρωμεν ὡς κάλλιστον ἀπάνθισμα τοῖς ἀναγνώσταις τῆς ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ.

Καὶ ὁ ἥλιος τὸν δρόμον τὸν αἰώνιον τοῦ τρέχει
καὶ λαμπαδοῦχεϊ τὴν γῆν,
καὶ μετὰ μυρία ἔτη, ὅτι μίαν μόνην ἔχει
μόλις φαίνεται αὐγὴν.

Στίλβει τοῦ Θεοῦ ἡ πλάσις ὡς χρυσὸς ὑπὸ ἐργάτου
νεοκτυπηθείς σφυρῶν,
βλέπομεν αὐτὴν ὅποιαν ἐπλάσαν τὰ δάκτυλά Του,
ἐκ τῶν πρώτων ἡμερῶν.

Γ'.

Κ' ἐμβαθύνω, κ' ἐμβαθύνω,
νοῦν καὶ ὄρασιν ἐκτείνω
καὶ εἰς γῆν κ' εἰς οὐρανοὺς,
πλὴν νὰ εὐρ' εἰς μάτην θέλει
εἰς τὸ πᾶν σκοποὺς καὶ τέλη
ὁ ἀδύνατός μου νοῦς.

Εἰς τὸ ἄπειρον πεδίον
τίς ἀστέρων καὶ ἡλίου
ἔχουσιν κοινοτόν;
Καὶ τὰ ὄμματά μου ποῖος
δέσας, μ' ἔκλεισε κρυφίως
εἰς τὸν δαίδαλον αὐτόν;

Ἐτρεξα, Θεε! εἰς μάτην
καὶ εἰς γῆς καὶ πόντου πλάτην,
κ' εἰς τὴν ἄκραν ἠρεμίαν
κ' εἰς τὴν κρούσιν τῶν στοιχείων,
τῶν κρυφῶν σου μυστηρίων
νὰ συλλάβω λέξιν μίαν.

Πλάστα, δὲν σὲ συλλαμβάνω!
εἰς τὸ ἄπειρον ἐπάνω
κ' ὑπεράνω τῶν αἰώνων,
ἀνυψόνεις σεαυτόν·
τὸν χιτῶνά σου δὲ μόνον
εἰς ἡμᾶς ἐμπρὸς ἐκτείνεις,
νὰ τὸν βλέπομεν ἀφίνεις
ἀπὸ ἀστρα κεντητόν.

Ο ΕΝΑΞΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Β'.

Ὁ ἥλιος καὶ ἡ φύσις αὐτοῦ.

« ἥλιος... σκεῖτο; ἔχουμαστόν, ἔργον ἰψίστου...
« μέγας Κύριος ὁ ποιήσας αὐτόν! »

Σειράχ, ΜΓ'. 2-5.

Ὁ ἥλιος, ἡ αἰώνιος αὕτη ἐστὶ τῷ φωτὸς καὶ τῆς θερμότητος, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς πάντων τῶν ἐνοργάνων ὄντων, ἡ πρωτίστη αἰτία τοῦ φαινομένου τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς καὶ ἐν γένει τὸ κέντρον τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν, εἶνε παμμέγεθες σφαιρικὸν σῶμα, ὄγκον ὕλης ἔχον 1,585,462 φορές μεγαλύτερον τοῦ τῆς Γῆς· μετ' ἄλλας λέξεις, εἶνε 760 φορές μεγαλύτερος πάντων τῶν πλανητῶν καὶ τῶν δορυφόρων αὐτῶν

ὁμοῦ λαμβανομένων. Ἡ δὲ πυκνότης αὐτοῦ ἢ ἡ βαρύτες του, συγκρινομένη πρὸς τὴν τῆς ἀπειρώς μικρᾶς σφαίρας ἣν κατοικοῦμεν, εἶνε ὡς 25,624 πρὸς ἓν· φαίνεται δὲ τόσον μικρὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας, διότι ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν 54,560,677 λεύγας, δέστιν, ἂν ἡ Σελήνη ἀπέχετο τὸ ἡμισυ τοῦ διαστήματος τούτου ἀφ' ἡμῶν, δὲν ἦθελεν εἶσθαι ποσῶς ὀρατὴ. Τοῦ διαστήματος τούτου ἀμυδρὰν τινα ἰδέαν δύναται νὰ λάβῃ τις, στοχάζομενος ὅτι ἀερόστατον, κινούμενον πρὸς 200 μίλια τὴν ἡμέραν, ἦθελε χρειασθῆ χίλια τριακόσια ἔτη ὅπως φθάσῃ ἐκ τῆς Γῆς εἰς τὸν ἥλιον. Καὶ ὅμως ἡ καταπληκτικὴ αὕτη ἀπόστασις εἶνε διακοσίας χιλιάδας φορές ὀλιγωτέρα τῆς χωριζούσης ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πλησιεστέρου ἀπλανοῦς ἀστέρος!

Ὁ ἥλιος δὲν εἶνε σῶμα φλεγόμενον ἢ, κατὰ τοὺς ἀρχαίους, μὴ δροσ δία πυρος, οὐτινος αἰσκιρταί, πλέουσαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἀποτελοῦσι τὰς φαινομένας ἐπὶ τοῦ δίσκου του κηλίδας, ἀλλὰ σφαῖρα στερεὰ ὡς τὰ λοιπὰ οὐράνια σῶματα. Παρατηρουμένου δὲ τοῦ δίσκου αὐτοῦ προσεκτικῶς διὰ χρωματισμένων ὑέλων πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ὀφθαλμοῦ, διακρίνονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ κηλίδες μέλαιναι, ἀκονοῖστου σχήματος καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἐκτεταμέναι, αἵτινες παρατηρήθη ὅτι μετατιθενταί εἰς διάφορα μέρη τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου, γίνονται μάλιστα πολλάκις ἀφανεῖς καὶ ἐνίοτε συνεχέστατα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀστρονόμων ἐπανέρχονται εἰς τὴν προτέρα των θέσιν ὡς πρὸς τὴν Γῆν. Αἱ κηλίδες αὗται, διαπέρουσαι κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα, ποτὲ μὲν 40 ἢ 50 φαίνονται, ποτὲ δὲ μία μόνον ἢ δύο καὶ ἄλλοτε οὐδεμία. Αἱ πλεῖσταί ἐξ αὐτῶν ἔχουσιν ἀμαυρότατον πυρῆνα, ἡ κεντρικὸν μέρος περικυκλωμένον ὑπὸ νεφέλης ἢ ἀμυδροτέρας σκιάς. Τινὲς τῶν κηλίδων τούτων εἰσὶ τόσον μεγάλαί, ὥστε ἦθελον καλύψει ὀλόκληρον τὴν ἡπειρον τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς· ἄλλαι δὲ παρατηρήθησαν ἰσομεγεθεῖς μετ' ὀλόκληρον τὴν γῆν ἐπιφάνειαν. Τῷ δὲ 1779 ἐφάνη μία, ἣτις ὑπελογίσθη ἔχουσα 50,000 μιλίων διάμετρον. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι τὸ μέγα τοῦτο οὐράνιον σῶμα ἔχει κινήσιν τινα περὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἄξονα ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, τὴν ὅποιαν συμπληροῖ ἐν διαστήματι 24 ἡμερῶν καὶ 14 ὥρων. Ἀκριβεστέρα δὲ ἐρευνα ἐπὶ τῶν κηλίδων τούτων ὠδήγησε τοὺς ἀστρονόμους εἰς τὰς ἐξῆς θεωρίας:

Ὅτι τὸ μέγα τοῦτο ἄστρον σύγκειται ἐκ μέλανός τινος πυρῆνος, ὅστις πιθανῶς εἶνε ἡ γῆν

μάζα του· περικυκλοῦται δὲ ὑπὸ δύο ἀτμοσφαι-
ρῶν, τῆς μὲν ἐξωτερικῆς καὶ ὅλως συγχειμένης
ἐκ φωτὸς ἢ ρευστοῦ φωτεινοῦ καὶ διακρινομένης
μὲ τὸ ὄνομα φωτοσφαῖρα, τῆς δὲ ἄλλης
θεθειμένης ὑπὸ τὴν πρώτην, ἀφεγγοῦς καὶ ὁμοίας
σχεδὸν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τῆς Γῆς, δηλαδὴ συ-
χειμένης ἐξ ἀέρος καὶ νεφῶν ἥττον φωτεινῶν,
καὶ δυναμένης διὰ τοῦτο νὰ ὀνομασθῇ ἀτμο-
σφαῖρα. Ἐνίοτε ἡ ἐξ ἀπλέτου φωτὸς καὶ λάμ-
ψεως συγχειμένη φωτοσφαῖρα φαίνεται συστελ-
λομένη καὶ πυκνουμένη, ἄλλοτε δὲ τὰ φωτοβόλα
νέφη διασχίζονται καὶ διὰ τῶν γινομένων δια-
λειμμάτων, ὡς διὰ πρισμάτων φωτεινοῦ πέπλου,
βλέπει ὁ ὀφθαλμὸς ἡμῶν τὴν πραγματικὴν ἐπι-
φάνειαν τοῦ ἡλιακοῦ σώματος· καὶ ἰδοὺ ἡ ἐξή-
γησις τοῦ φαινομένου τῶν κηλίδων, ὅπερ οἱ ἀ-
στρονόμοι καλοῦσιν ὑποσκίασις. Εἰς τρόπον
ὥστε οὐδεὶς παραλογισμὸς, ἀλλὰ μάλιστα λογι-
κώτατα δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι κάλλιστα δύνα-
ται νὰ ᾔνε κατοικήσιμος ὁ ἥλιος, διότι ὁ πυρὴν
αὐτοῦ ἢ ἡ γῆν μάζα του προφυλάττεται ἀπὸ
τῶν φλογωδῶν ἐπενεργειῶν τῆς ἐξωτερικῆς φω-
τοσφαίρας διὰ τῶν ἀποτελουμένων πυκνῶν νεφῶν
ἐν τῇ ἐσωτερικῇ αὐτοῦ ἀτμοσφαίρᾳ. Οὕτω, τεθέν-
τος ὅτι ἡ μεγαλοπρεπὴς αὕτη σφαῖρα, ἀφ' ἧς
τοσαῦτα ἐξαρτῶνται οὐράνια σώματα, κατοικεῖται
ὑπὸ λογικῶν ὄντων, οἱ εὐτυχεῖς αὐτῆς κάτοικοι
διατελοῦσιν ἐντὸς φωτὸς αἰωνίου, ὡκεανὸς δὲ
λάμψεως πληροῖ τὸν ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν αὐ-
τῶν μηδὲν ἐπέκκιαζόμενον ὑπὸ τοῦ σκότους
οὐρανόν, ἐνῶ ὑπεράνω τῶν ἡμετέρων κορυφῶν
κινουῦνται σκοτεινὰ νέφη.

Πολλοὶ ὑπέθεσαν ἐντὸς τῶν δύο τοῦ ἥλιου
ἀτμοσφαιρῶν περιφερομένους κόσμους ἢ σφαίρας,
ἀναλόγους τῇ ἡμετέρᾳ γῆ καὶ κινουμένους ἐν
ἀρμονικῇ τινὶ τάξει. Καὶ τίς δύναται νὰ βεβαι-
ώσῃ ὄντως ὅτι ὁ Παντοκράτωρ, ὁ μήτε σταγό-
να ὕδατος ἀόκητον ἀφήσας, δὲν διέταξε κόσμους
τινάς ἐντὸς τῆς χωρητικῆς περιφερείας τοῦ ἥ-
λιου, οὗς κατέκτισε πιθανῶς καὶ μὲ νοήμονα
πλάσματα; Μήπως εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ μεγα-
λοπρεποῦς τούτου φωστῆρος δὲν ἠδύναντο μυρι-
άδες ὄντων νὰ διάγωσι βίον τόνον τερπνόν καὶ
νὰ ἔχουσιν ἐννοίας τόνον ὑψηλὰς, ὅσον οἱ πλεῖ-
στοὶ τῶν κατοίκων τοῦ ἡμετέρου μικροῦ πλανήτου;

Ὁ περίφημος φυσικὸς Κύριος Πουλέτος διὰ τι-
νος κρυσταλλίνου πειράματος ἀπέδειξεν ὅτι ἡ φω-
τοσφαῖρα τοῦ ἥλιου ἀναβαίνει εἰς 1200 βαθμῶν
θερμότητα, τουτέστιν ἐπτάκις ἢ ὀκτάκις πλεόν
τῆς θερμότητος, ὅση ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἀναλυ-
θῶσι πάντα τὰ μέταλλα καὶ νὰ ἐξατμισθῶσι,
μηδ' αὐτοῦ τοῦ ἀδάμαντος ἐξαιρουμένου, ὅστις εἴ-

νε τὸ ἥττον εὐδιάλυτον πάντων τῶν ἐγνωσμένων
σωμάτων. Ὁ Ἐρσχελλος ἀπεφάνθη ὅτι ἡ θερ-
μότης τοῦ ἥλιου εἶνε πρὸς τὴν τῆς Γῆς ὡς 500,
000 πρὸς ἓν· ἐν τούτοις ἀπεδείχθη ὅτι ἡ θερμό-
της δὲν προέρχεται ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ τοῦ ἥλιου,
ἀλλ' ὅτι μία τῶν χημικῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἐντε-
λοῦς φωτὸς, ἢ μᾶλλον τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς, εἶνε
τὸ νὰ ἀναπτύσῃ τὸ θερμογόνον, τὸ ἐνυπάρχον
εἰς θέσιν ἀδρανῆ εἰς τὰ σώματα, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ
δίδῃ ἀπολύτως καὶ ἐξ ὀλοκλήρου θερμότητα εἰς
αὐτά. Σκάπτοντες φρέατα, ἐπὶ παραδείγματος,
καὶ καταβαίνοντες εἰς τὸ βάθος μεταλλείων, εὐ-
ρίσκωμεν ὅτι ἡ θερμότης αὐξάνει κατὰ ἓνα βαθ-
μὸν ἐφ' ἕκαστον μέτρον 90 ποδῶν βάθους· ἂν ἡ
θερμότης λοιπὸν ἦρχετο ἀπολύτως καὶ ἐξ ὀλο-
κλήρου ἀπὸ τοῦ ἥλιου καὶ ἡ Γῆ δὲν εἶχε τὴν
ἰδίαν αὐτῆς θερμότητα (*), τὸ φαινόμενον ἔπρε-
πε νὰ συμβαίη ἀντιστρόφως, οὔτε ἔπρεπε νὰ
αἰσθανώμεθα ψῦχος ἐπαισθητὸν καθόσον ἀναβαί-
νομεν ἐπὶ ὑψηλοῦ τινὸς ὄρους.

Διὰ νὰ παραστήσωμεν τὸ μέγεθος τοῦ ἥλιου,
δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἐξῆς σύγκρι-
σιν: Ἡ ἀπόστασις τῆς Γῆς ἀπὸ τῆς Σελήνης εἶνε
μικροτέρα τοῦ ἡμίσεως τῆς διαμέτρου τοῦ ἥλιου·
εἰς τρόπον ὥστε, ἂν τὸ κέντρον τοῦ ἥλιου με-
τετίθετο εἰς τὸ κέντρον τῆς Γῆς μας, ἡ Σελήνη
ἤθελεν εὐρεθῆ συμπεριλαμβανομένη ἐντὸς τῆς
ἐπιφανείας τοῦ ἥλιου. Μὲ ἄλλας λέξεις ἀπλού-
στερον, ἡ Γῆ μετὰ τῆς Σελήνης, ὑποτιθεμένου
ὅτι ἀπέχει διπλασίως ἀφ' ὅσον ἀπέχει ἤδη, δύ-
ναται νὰ περιληφθῇ ἐντὸς τοῦ δίσκου τοῦ ἥλιου.
Τόσον μέγας εἶνε ὁ φωτίζων καὶ θερμαίνων ἡμᾶς
ἀστὴρ! καὶ ὁμοίως, ὡς ἐβρέθη ἀνωτέρω, ὑπάρχου-
σιν ἀναντιρρήτως εἰς τὸ σύμπαν μεταξύ τῶν ἀ-
πλανῶν ἀστέρων ἥλιοι, ἀσυγκρίτως μεγαλήτε-
ροι καὶ θαυμασιώτεροι τοῦ ἡμετέρου.

(Ἀκολουθεῖ).

Ρ.

(*) Ἀνεκαλύφθη ὅτι αἱ ἀκτίνες τοῦ φωτὸς τοῦ ἥλιου καὶ αἱ ἀ-
κτίνες τῆς θερμότητος διαφέρουσιν ἀλλήλων· δύναται νὰ ἀποδει-
χθῇ ὅτι ἡλιακαὶ τινες ἀκτίνες παράγουσι θερμότητα, χωρὶς νὰ
μεταδίδωσιν οὔτε φῶς οὔτε χρῶμα. Ἡ μεγίστη θερμότης εὐρίσκε-
ται εἰς τὰς ἐρυθρὰς ἀκτίνας, ἡ δὲ ἐλαχίστη εἰς τὰς ἰσοειδεῖς, καὶ
εἰς διάστημά τι ἐπέκεινα τῶν ἐρυθρῶν ἀκτίνων, ὅπου δὲν ὑπάρ-
χει φῶς, εἶνε μεγίστη ἡ θερμοκρασία. Τὸ ἡλιακὸν ἄρα φῶς συνί-
σταται ἀπὸ τρεῖς τάξεις ἀκτίνων, τὴν μὲν παράγουσαν χρῶμα,
τὴν δὲ παράγουσαν θερμότητα, καὶ τὴν τρίτην παράγουσαν χη-
μικὰ ἀποτελέσματα. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Εὐλέρου, τὸ
φῶς τοῦ ἥλιου εἶνε ἴσον μὲ 6,500 λαμπάδας εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς
ποδῶν, ἐνῶ τὸ τῆς Σελήνης κατ' αὐτὴν τὴν ἀναλογίαν ἤθελεν εἶ-
σθαι ὡς μία λαμπὰς εἰς 7 1/2 ποδῶν ἀπόστασιν.